

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Červený Kláštor na roky 2024-2030

Názov:	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Červený Kláštor na roky 2024-2030
Územné vymedzenie:	Obec Červený Kláštor
Územný plán obce schválený (A/N):	Áno
Dátum schválenia PHSR:	14.12.2023, uznesením č. 10/06/2023
Dátum platnosti:	Od 01.01.2024 do 31.12.2030
Verzia ¹ :	1.0
Publikovaný verejne dňa:	19.12.2023
Vypracoval:	www.dokumentypreobce.sk

¹ Prvé prijaté znenie sa označuje číslom 1.0. V prípade zásadnej zmeny sa ďalšie aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 atď. V prípade malých zmien sa označuje 1.1.

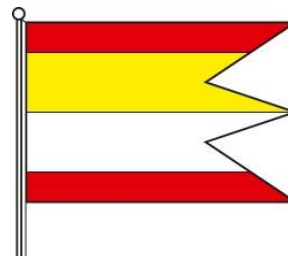

Erb a vlajka obce

Erb obce

vlajka obce

Blazón erbu:

V červenom štíte striebroodetý mních opásaný zlatým povrazovým cingulom, držiaci v pravici zlatý zvonec, okolo neho strieborný čiernomurovaný portál, hore so zlatým štítom so strieborným krížom svätého Antona.

Komentár:

Hovoriaci symbol. Motív mnícha - sv. Antona - s jeho atribútom vychádza z pečate obce Podlechnica z 19. stor., dnes súčasť Červeného Kláštora.

Základné údaje

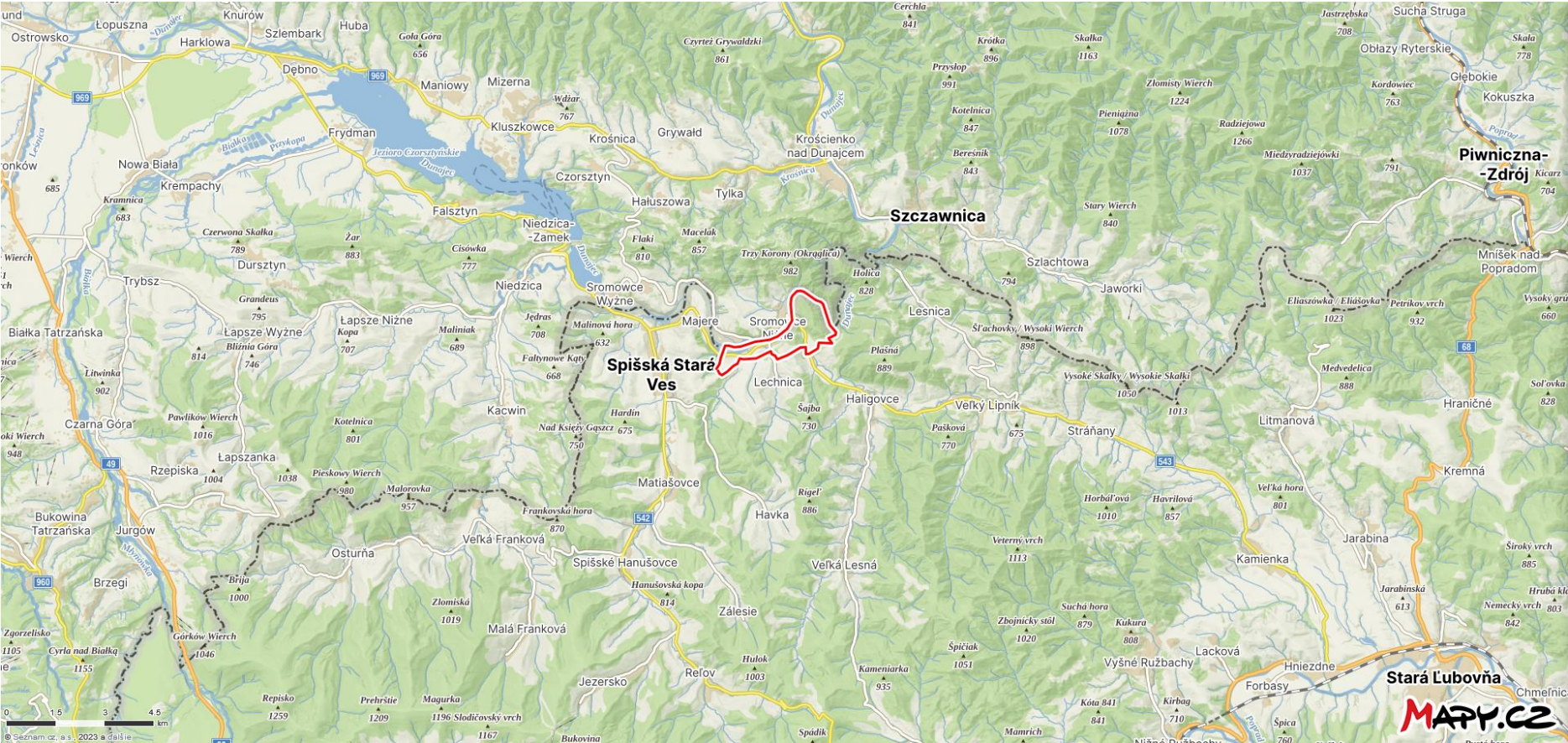
Samosprávny kraj:	.....	Prešovský
Okres:	.....	Kežmarok
Historický región:	.....	Zamagurie
Poloha obecného úradu:	.....	49.391418°N, 20.405187°E
Nadm. výška pri obec. úrade:	.....	456 m.n.m.
Rozloha katastra:	.....	304,3 ha k 31.12.2022
Počet obyvateľov:	.....	218 k 31.12.2022
Hustota obyvateľstva:	.....	72 obyv./km ²
PSČ:	.....	059 06
Evidenčné číslo vozidiel:	.....	KK (do 31.12.2022)

Oficiálne kontakty

Adresa:	.....	Obec Červený Kláštor Obecný úrad č. 65 059 06 Červený Kláštor
Web:	.....	www.cervenyklastor.sk
Email:	.....	cervenyklastor@cervenyklastor.sk
Telefón:	.....	052 / 418 12 91
IČO:	.....	00326135

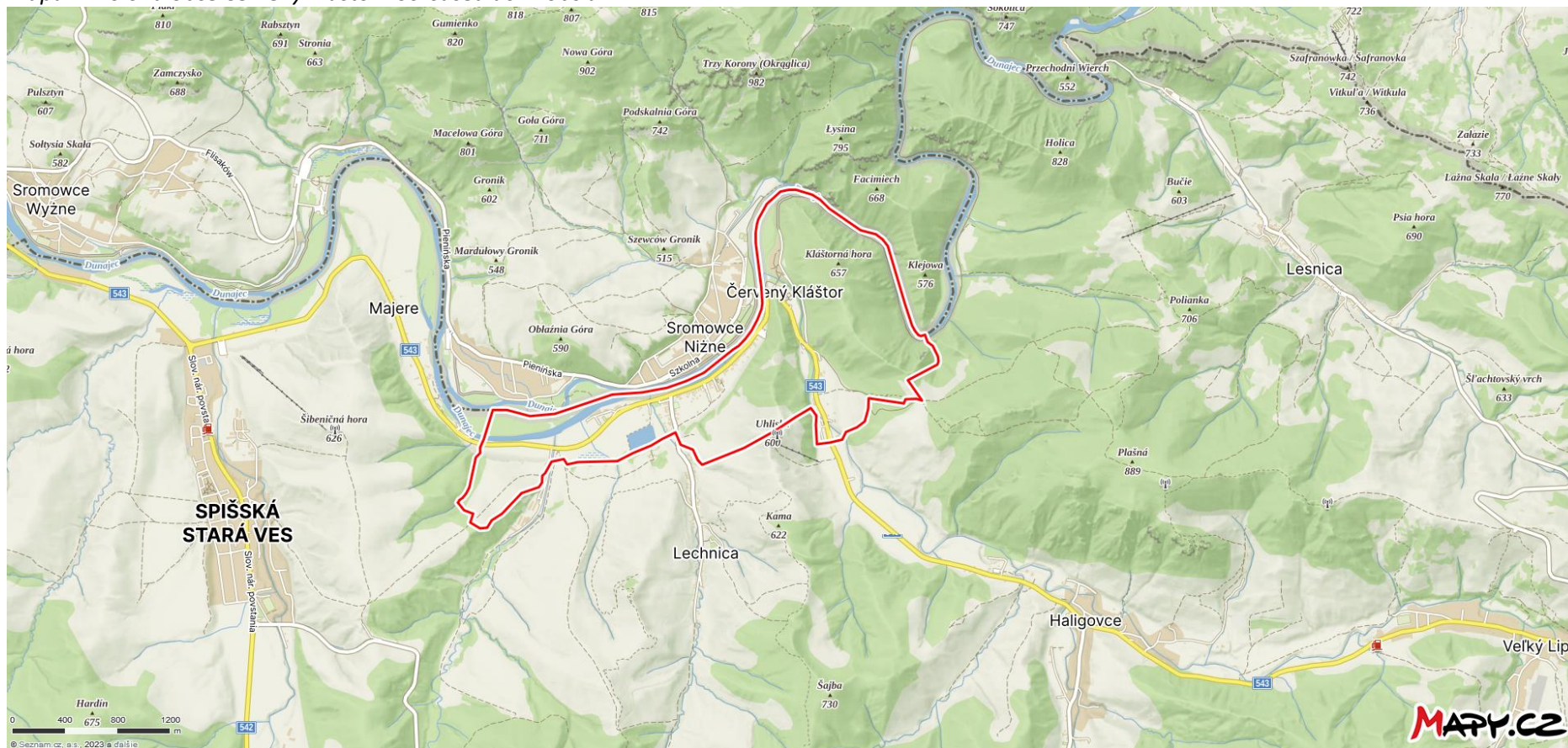
Mapa 1: Poloha obce Červený Kláštor - širšie vzťahy

Zdroj: mapy.cz

Mapa 2: Poloha obce Červený Kláštor voči susediacim obciam

Zdroj: mapy.cz

Obrázok 1: Pohľad na obec Červený Kláštor

Zdroj: www.cervenklastor.sk

OBSAH

ÚVOD	8
ZÁMER SPRACOVANIA PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČERVENÝ KLÁŠTOR NA ROKY 2024-2030	9
ANALYTICKÁ ČASŤ	12
ZOZNAM ANALYZOVANÝCH VÝCHODISKOVÝCH KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV A DÁT.....	13
A.I ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA.....	15
Poloha katastrálneho územia a prírodné pomery	15
Kvalita životného prostredia	15
Ochrana prírody a krajiny.....	15
Odpadové hospodárstvo.....	16
Obyvateľstvo	16
Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva	16
Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a veku	19
Národnostná a konfesijná štruktúra	21
Vzdelanostná štruktúra	21
Nezamestnanosť	22
Domový a bytový fond	25
Dopravná infraštruktúra	27
Technická infraštruktúra	27
Zdravotnícka a sociálna infraštruktúra, služby	28
Školstvo, kultúrno-spoločenský život a šport	28
Administratívno-správne služby	29
Hospodárske pomery	30
Polohová atraktivita územia	30
Poľnohospodárstvo a priemysel	31
Cestovný ruch	31
Finančné hospodárenie.....	32
A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA.....	34
Štrukturálne fondy v programovom období 2021-2027.....	35
Zmena klímy.....	37
STEEP analýza.....	37
A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA	39
SWOT analýza.....	39
Kľúčové faktory a disparity územia	40
B-STRATEGICKÁ ČASŤ	41
STRATEGICKÁ VÍZIA A HLAVNÝ CIEĽ OBCE.....	43
STRATÉGIA ROZVOJA	43
C-PROGRAMOVÁ ČASŤ	48

OPATRENIA A PROJEKTOVÉ ZÁMERY PODĽA PRIORITNÝCH OBLASTÍ.....	49
SÚBOR UKAZOVATEĽOV, VÝSLEDKOV A DOPADOV.....	56
D-REALIZAČNÁ ČASŤ.....	60
AKČNÝ PLÁN OBCE	61
ADMINISTRATÍVNE, ORGANIZAČNÉ A INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE PHSR.....	65
STRUČNÝ POPIS KOMUNIKAČNEJ STRATÉGIE.....	65
SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA.....	65
E-FINANČNÁ ČASŤ	67
INDIKATÍVNY FINANČNÝ PLÁN.....	68
MODEL VIACZDROJOVÉHO FINANCOVANIA A FINANČNÝ RÁMEC.....	69
SYSTÉM HODNOTENIA A ZARAĐOVANIA PROJEKTOVÝCH ZÁMEROV DO FINANCOVANIA	76
ZÁVER	77
PRÍLOHY	78
ZOZNAM INFORMAČNÝCH ZDROJOV POUŽITÝCH V PHSR	79
ZOZNAM SKRATIEK POUŽITÝCH V PHSR.....	80
ZOZNAM MÁP, TABULIEK, GRAFOV, OBRÁZKOV A FORMULÁROV	81

Úvod

Obecná samospráva v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja tvorí integrálnu súčasť regionálnej politiky a regionálneho rozvoja. Integrálnou súčasťou regionálnej politiky sa stala najmä v súvislosti s rozsiahlou decentralizáciou verejnej správy, ktorá sa na Slovensku uskutočnila po prelome milénia a ktorou na obecné samosprávy prešlo obrovské množstvo kompetencií, zodpovednosti a taktiež financií, predstavujúcich významnú časť verejných financií. Samosprávy tak v oblasti vytvárania podmienok pre hospodársky a sociálny rozvoj územia majú svoje nezastupiteľné postavenie. Či už v rámci svojich originálnych kompetencií alebo preneseného výkonu štátnej správy, obce zabezpečujú výkony a služby vo verejnom záujme. Z tohto dôvodu je potrebné venovať veľkú pozornosť a úsilie koncipovaniu rozvojových stratégií samospráv.

Dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Červený Kláštor na roky 2024-2030“ (ďalej len „PHSR“) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskej a sociálnej situácie stanovuje strategické ciele a priority v záujme budúceho rozvoja obce. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania obce. Týmto programom sa uskutočňuje podpora rozvoja na lokálnej úrovni s dôrazom na hospodársku, sociálnu a environmentálnu oblasť. Ide o program cielených opatrení, navrhnutý pre stimulovanie rozvoja obce v strednodobom horizonte.

Cieľom tohto dokumentu je navrhnúť funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce so zreteľom na potreby jej obyvateľov. Tento dokument formuluje tak strategické ciele, ako aj konkrétne opatrenia a aktivity, realizáciou ktorých budú tieto ciele naplnené. PHSR nie je uzavretý dokument bez možnosti zmien. Práve naopak, je dokumentom živým, otvoreným, ktorý môže byť v prípade potreby kedykoľvek aktualizovaný, dopĺňovaný a upravovaný. Jeho význam a využitie spočíva predovšetkým v tom, že je spracovaný na základe prieskumu názorov a potrieb volených orgánov obce, jej obyvateľov, záujmových skupín, ako aj za spoluúčasti miestnych aktérov a odborníkov.

Ambíciou dokumentu je podať odpovede na tri základné a najdôležitejšie otázky:

1. Akí sme a kde sa nachádzame?
2. Kam sa chceme dostať?
3. Ako sa tam dostaneme?

Cieľom analytickej časti je identifikácia rozvojových faktorov a disparít obce (akí sme a kde sa nachádzame). Následne je v strategickej časti sformulovaná vízia, ktorá dáva odpoveď na druhú otázku (kam sa chceme dostať). Spôsob ako sa tam dostať je stanovený v stratégii rozvoja, ktorej úspešné naplnenie bude závislé od úspešnosti realizácie opatrení a aktivít, definovaných v programovej časti dokumentu.

Pri vypracovaní tohto programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa zohľadnili priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, ako aj jej vízia regionálneho rozvoja na Slovensku: Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých jeho obyvateľov. V záujme naplnenia dlhodobej vízie regionálneho rozvoja SR zameranej na rozvoj obcí, miest a regiónov, na zvyšovanie ich výkonnostného potenciálu a konkurencieschopnosti Národná stratégia regionálneho rozvoja SR stanovuje strategický cieľ: Integrovaným a výsledkovo orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 ich adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť pri súčasnom zvyšovaní kvality života obyvateľov a pri rešpektovaní princípov udržateľného rozvoja.

Zámer spracovania Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Červený Kláštor na roky 2024-2030

Formulár 1 (Ú1): Zámer spracovania PHSR

Zámer spracovania PHSR	
Názov dokumentu	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Červený Kláštor na roky 2024-2030
Forma spracovania	<p>Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Červený Kláštor na roky 2024-2030 (ďalej len „PHSR 2024-2030“) bude spracovaný podľa aktuálneho znenia zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.</p> <p>Spracovanie dokumentu bude rešpektovať princíp partnerstva. Vykonané bude participatívnym spôsobom so zapojením zamestnancov obecného úradu, poslancov OcZ, širokej verejnosti a externých odborníkov.</p> <p>PHSR bude vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými tak v Národnej stratégii regionálneho rozvoja, ako aj v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja.</p>
Riadenie procesu spracovania	<p>Za riadenie procesu spracovania zodpovedá riadiaci tím zložený zo zástupcov obce a zhotoviteľa. Členmi riadiaceho tímu sú:</p> <p>Za obec: <u>Koordinátor riadiaceho tímu</u> Ing. Štefan Džurný – starosta obce</p> <p>Za zhotoviteľa: <u>Člen riadiaceho tímu</u> RNDr. Radomír Babiak, PhD. – externý odborník</p> <p>Riadiaci tím zodpovedá za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - celkovú koordináciu spracovania PHSR 2024-2030, - zostavenie Zámeru spracovania PHSR, - spracovanie analýzy vnútorného a vonkajšieho prostredia, - spracovanie východísk pre strategickú časť, - vypracovanie strategickej vízie, - vypracovanie sumárneho návrhu aktivít a projektov ako východisko pre Akčný plán, - stanovenie termínov realizácie aktivít, projektov (roky) a odhad ich financovania (výška a zdroje financovania), - spracovanie akčného plánu na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky, - vytvorenie systému monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PHSR, - spracovanie finančnej časti vo forme Finančného rámca pre realizáciu PHSR, - finalizáciu dokumentu a jeho predloženie zastupiteľstvu na schválenie.
Obdobie spracovania	Október - november 2023
Financovanie spracovania	Z rozpočtu obce.

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Formulár 2 (Ú2): Harmonogram spracovania PHSR

Harmonogram spracovania PHSR (2023)												
Mesiac	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod										X		
Analytická časť										X		
Strategická časť										X		
Programová časť										X		
Realizačná časť										X	X	
Finančná časť											X	
Záver											X	

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Formulár 3 (Ú8): Štruktúra dokumentu

Úvod

táto časť zahŕňa:

- stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PHSR,
- stručné zhrnutie východiskových koncepcných dokumentov, týkajúcich sa vymedzeného územia,
- zámer spracovania PHSR.

Analytická časť

táto časť zahŕňa:

- kompletnú analýzu vnútorného prostredia na základe overeného súboru kvantitatívnych a kvalitatívnych dát podľa jednotlivých oblastí vrátane finančnej a hospodárskej situácie,
- analýzu silných a slabých stránok územia,
- identifikáciu hlavných vonkajších faktorov rozvoja územia (výber hlavných faktorov),
- analýzu príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia (posúdenie hlavných faktorov z hľadiska príležitostí a ohrození),
- SWOT analýzu (súhrnná tabuľka),
- analýzu možných rizík a hrozieb, identifikáciu kritických oblastí rozvoja,
- identifikáciu východísk a možných riešení.

Strategická časť

táto časť zahŕňa:

- víziu územia,
- formuláciu a návrh stratégie,
- výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách – oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna, environmentálna).

Programová časť

táto časť zahŕňa:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Realizačná časť

táto časť zahŕňa:

- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR, spôsob komunikácie, kooperácie a koordinácie,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- systém monitorovania a hodnotenia,
- akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky – vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov.

Finančná časť

táto časť zahŕňa:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

Záver

táto časť zahŕňa:

- informáciu o schválení a zverejnení PHSR.

Prílohy

táto časť zahŕňa:

- Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR (východiskové strategické a koncepčné dokumenty, súvisiaca legislatíva),
- Zoznam skratiek použitých v PHSR.

Analytická časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Analytická časť PHSR obsahuje komplexné zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie – analýzu aktuálneho stavu, v akom sa obec nachádza. Definuje vnútorný potenciál územia a limitujúce faktory rozvoja obce. Sú v nej prezentované odhady budúceho vývoja obce, ako aj možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia.

Zoznam analyzovaných východiskových koncepčných dokumentov a dát

Pri spracovaní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Červený Kláštor na roky 2024-2030 boli analyzované a zohľadnené už existujúce programovacie a plánovacie dokumenty:

Tabuľka 1: Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov			
Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Zdroj
Územný plán obce Červený Kláštor	priebežne	lokálna	Obecný úrad Červený Kláštor
Povodňová dokumentácia obce	priebežne	lokálna	Obecný úrad Červený Kláštor
Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na roky 2021-2030	2021-2030	regionálna	http://po-kraj.sk
Územný plán veľkého územného celku Prešovského kraja	priebežne	regionálna	http://po-kraj.sk
Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030	do 2030	národná	www.mirri.gov.sk
Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001	od 2001	národná	www.mindop.sk
Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030	do 2030	národná	www.minv.sk
Partnerská dohoda 2021-2027	2021-2027	národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Operačný program Slovensko 2021-2027	2021-2027	národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Agenda 2030	do 2030	nadnárodná	www.mirri.gov.sk

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Okrem rôznych koncepčných dokumentov bolo pri spracovaní dokumentu použité aj veľké množstvo dát rôzneho charakteru. Ich prehľad zobrazuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 2: Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát

Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát		
Oblasť dát/téma	Zdroj údajov	Webová stránka
Obyvateľstvo	Obec Červený Kláštor Štatistický úrad SR Databáza regionálnej štatistiky Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021	www.cervenyclastor.sk www.statistics.sk datacube.statistics.sk www.upsvar.sk www.scitanie.sk
Bývanie	Obec Červený Kláštor Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021	www.cervenyclastor.sk www.scitanie.sk
Hospodárstvo	Obec Červený Kláštor Štatistický úrad SR Databáza regionálnej štatistiky Obchodný register Živnostenský register	www.cervenyclastor.sk www.statistics.sk datacube.statistics.sk www.orsr.sk www.zrsr.sk
Školstvo a vzdelávanie	Obec Červený Kláštor Centrum vedecko-technických informácií	www.cervenyclastor.sk www.cvtisr.sk
Zdravotníctvo	Obec Červený Kláštor	www.cervenyclastor.sk
Sociálna sféra	Obec Červený Kláštor Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny	www.cervenyclastor.sk www.upsvar.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

A.I Analýza vnútorného prostredia

Poloha katastrálneho územia a prírodné pomery

Obec Červený Kláštor leží v Prešovskom kraji, v okrese Kežmarok. Jej katastrálne územie susedí s katastrálnymi územiami obcí Majere, Lechnica a mesta Spišská Stará Ves. Severnú hranicu zároveň tvorí štátna hranica s Poľskom. Obec sa skladá z dvoch sídelných jednotiek – Červeného Kláštora a Červeného Kláštora-kúpeľov.

Geologická stavba územia nie je veľmi pestrá. Južná časť územia je tvorená vrchnou kriedou a paleogénom vnútorných Karpát (ide o flyš, reprezentovaný najmä hutnianskym a zubereckým súvrstvím). Do centrálnej časti zasahuje mezozoikum a paleogén bradlového pásma (južnejšie taktiež flyš tvorený ílovcami, slieňovcami, pieskovcami a zlepenkami, severnejšie potom vrstevnaté ílovité vápence a rohovcové vápence pieninského súvrstvia).

Z hľadiska geomorfologického členenia patrí juhozápadná časť katastrálneho územia obce do Alpsko-Himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vonkajšie Západné Karpaty, Podhôrno-magurskej oblasti a celku Spišská Magura. V rámci tohto celku zasahuje do katastra obce podcelok Veterný vrch a jeho časť Staroveská kotlina (s rovnomennou geomorfologickou jednotkou). Severovýchodná časť katastra obce patrí do rovnakej sústavy, podsústavy, provincie aj subprovincie, ale už do oblasti Východné Beskydy a celku Pieniny (s rovnomennou geomorfologickou jednotkou).

Hydrologicky patrí kataster obce do úmoria Baltského mora a povodia Popradu. Sústavu vodných tokov v území tvoria predovšetkým rieka Dunajec a potoky Jordanec, Havka, Lipník a Kláštorský potok. Tie sú dopĺňané sústavou bezmenných vodných tokov. Rieky a potoky na území obce majú snehovo-dažďový režim odtoku s najvyššou vodnosťou v marci až máji (s najvyššími prietokmi v apríli) a najnižšou vodnosťou na prelome septembra a októbra aj prelome januára a februára. Kataster obce leží v hydrogeologickom rajóne PQ 141 (Paleogén Spišskej Magury, Ľubovnianskej vrchoviny a severozápadnej časti Spišsko-šarišského medzihoria a Pienin). V katastri obce sa nachádza umelá vodná nádrž – rybník.

Celé územie obce patrí do mierne teplej klimatickej oblasti, okrsku M5 (mierne teplý, vlhký, s chladnou až studenou zimou, dolinový/kotlinový). Územie obce je málo bohaté na vlahu – priemerný ročný úhrn zrážok sa pohybuje na úrovni do 800 mm. V januári dosahuje úhrn zrážok okolo 30 až 40 mm, v júli cca 100 až 120 mm.

Z pôdných typov v katastri obce prevažujú najmä rendziny a kambizeme rendzinové, sprievodné litozemné, lokálne rendziny sutinové (zo zvetralín pevných karbonátových hornín). V južnej časti katastra, ďalej od hlavného vodného toku Dunajca, sa vyskytujú ešte kambizeme modálne kyslé, sprievodné kultizemné a rankre (zo zvetralín kyslých až neutrálnych hornín).

Z hľadiska fyto geografického členenia patrí kataster obce do bukovej fyto geograficko-vegetačnej zóny, flyšovej zóny a okresov Spišská Magura (juh katastra) a Pieniny (sever katastra). Prírodnou vegetáciou v katastri obce sú bukové, jedľovo-bukové a jaseňovo-brestovo-dubové lesy (tvrdé lužné lesy typické pre povodia veľkých riek). Zoogeografické členenie terestrického biocyklu zaraďuje územie obce do provincie listnatých lesov (podkarpatský úsek).

Kvalita životného prostredia

Ochrana prírody a krajiny

Z aspektu územnej ochrany prírody leží západná časť katastra obce Červený Kláštor v ochrannom pásme Pieninského národného parku (PIENAP) a platí tu II. stupeň ochrany prírody a krajiny. Východná časť katastra leží v samotnom PIENAPe, ktorý je zonáciou rozdelený na zóny A až D (pričom v zóne A platí najvyšší V. stupeň ochrany prírody, pre zónu B platí IV. stupeň, pre zónu C platí III. stupeň a pre zónu D platí podobne ako v ochrannom pásme II. stupeň ochrany prírody).

Z hľadiska medzinárodných chránených území, patriacich do siete NATURA 2000, zasahuje do katastra obce územie európskeho významu Pieniny. Žiadne Chránené vtáčie územie do katastra obce nezasahuje.

Podľa Informačného systému environmentálnych záťaží, vedeného Ministerstvom životného prostredia SR, nie sú na území obce Červený Kláštor evidované žiadne environmentálne záťaže.

Odpadové hospodárstvo

Systém zberu komunálnych odpadov je v obci nastavený podľa reálnych potrieb obyvateľov a zabezpečuje sa v súlade s ustanoveniami zákona NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov. Úroveň vytriedenia komunálneho odpadu je vysoká, za rok 2022 dosiahla 73 %. Obec teda v tomto ukazovateli už teraz dosahuje ciele v oblasti nakladania s odpadmi, stanovené pre Slovenskú republiku (dosiahnuť mieru recyklácie na úrovni 60 %).

Na zber zmesového komunálneho odpadu sa používajú KUKA nádoby. V obci je zavedený kalendárový systém zberu zmesového odpadu – všetky nádoby na zmesový odpad sa vyvážajú v pravidelných intervaloch. Na triedený zber papiera, plastov, kovov, skla a kompozitných obalov sa používajú plastové vrecia alebo kontajnery.

Obyvateľstvo

Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka zobrazuje základné parametre stavu a pohybu obyvateľstva obce Červený Kláštor za posledných 10 rokov. Počet obyvateľov sa v tomto období znížil o 10 (z 228 v roku 2013 na 218 v roku 2022).

Tabuľka 3: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet obyvateľov (k 31.12.)	228	234	234	232	230	226	223	222	220	218
Živonarodení	0	3	2	1	1	2	2	1	1	3
Zomrelí	1	1	1	3	1	6	3	1	4	3
Bilancia prirodzeného pohybu	-1	2	1	-2	0	-4	-1	0	-3	0
Prisťahovaní	4	9	0	1	4	7	3	0	9	5
Vysťahovaní	2	5	1	1	6	7	5	1	5	7
Migračné saldo	2	4	-1	0	-2	0	-2	-1	4	-2
Bilancia celkového pohybu	1	6	0	-2	-2	-4	-3	-1	1	-2
Hr.m. živorodenosti (‰)	0,0	12,8	8,5	4,3	4,3	8,8	9,0	4,5	4,5	13,8
Hr.m. úmrtnosti (‰)	4,4	4,3	4,3	12,9	4,3	26,5	13,5	4,5	18,2	13,8
Hr.m. prirodzeného prírastku (‰)	-4,4	8,5	4,3	-8,6	0,0	-17,7	-4,5	0,0	-13,6	0,0
Hr.m. imigrácie (‰)	17,5	38,5	0,0	4,3	17,4	31,0	13,5	0,0	40,9	22,9
Hr.m. emigrácie (‰)	8,8	21,4	4,3	4,3	26,1	31,0	22,4	4,5	22,7	32,1
Hr.m. migračného salda (‰)	8,8	17,1	-4,3	0,0	-8,7	0,0	-9,0	-4,5	18,2	-9,2
Hr.m. celkového prírastku (‰)	4,4	25,6	0,0	-8,6	-8,7	-17,7	-13,5	-4,5	4,5	-9,2

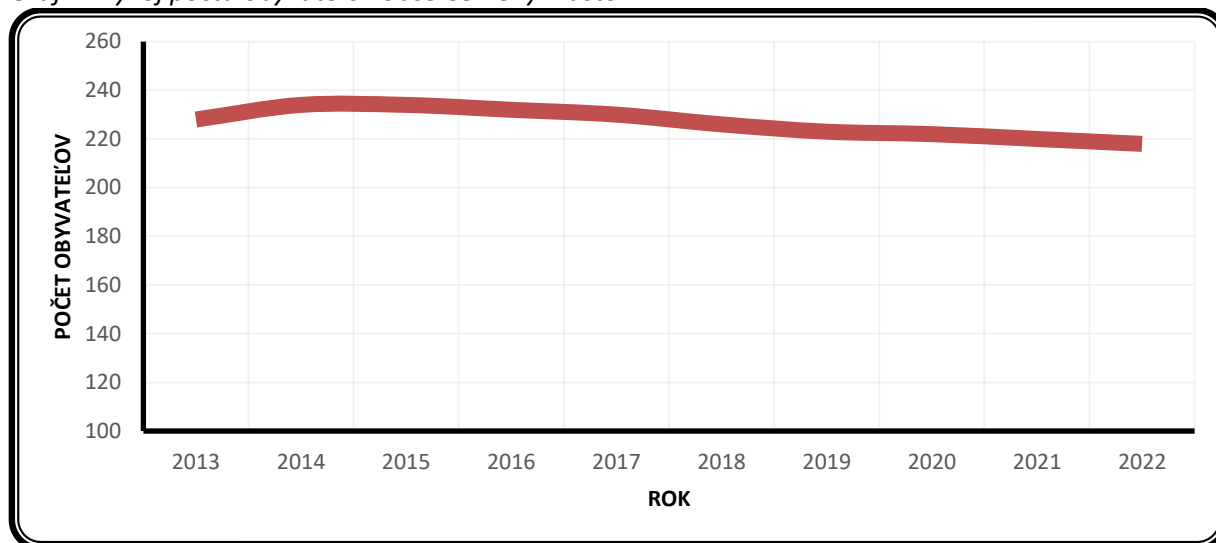
Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné prepočty

Vývoj počtu obyvateľov obce Červený Kláštor za ostatných 10 rokov má mierne klesajúci trend. V porovnaní s rokom 2013 bol počet obyvateľov obce na konci roku 2022 o 4 % nižší.

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Červený Kláštor

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

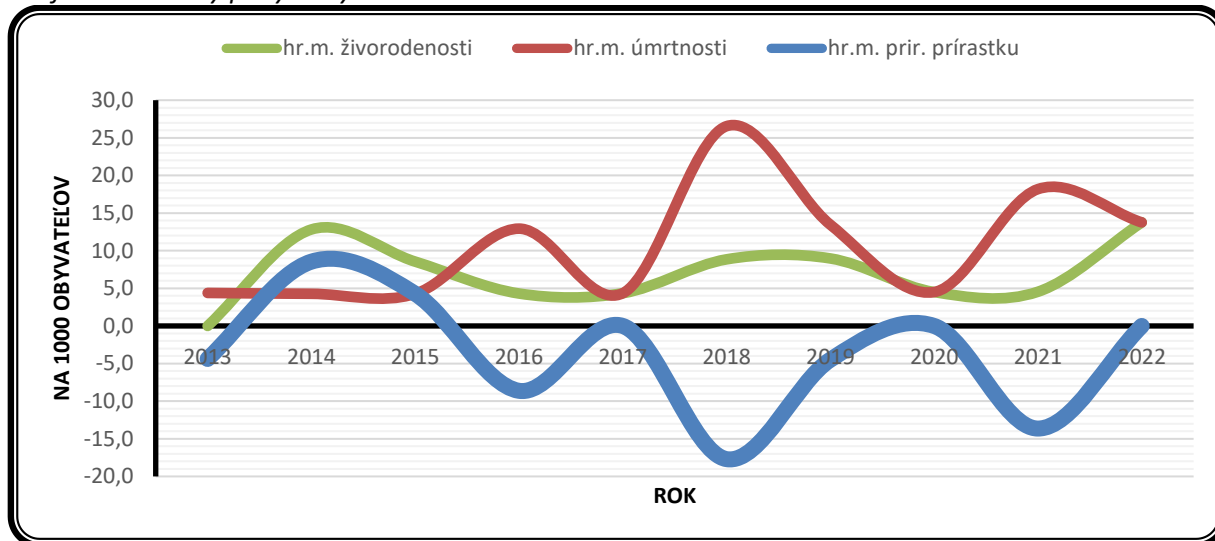
Úroveň natality za posledných 10 rokov mala pomerne vyrovnaný priebeh, keď sa pohybovala v rozmedzí cca 0-13 ‰ (čo je však v obciach s takýmto nízkym počtom obyvateľov prirodzené). Počet narodených detí sa v obci medziročne pohyboval v rozmedzí 0-3. Priemerná hodnota ukazovateľa hrubej miery živorodenosti za celé hodnotené obdobie, teda za posledných 10 rokov, bola v Červenom Kláštore len 7,1 ‰. Obec teda v tomto ukazovateli dosahuje nepriaznivé hodnoty. Pre porovnanie, v okrese Kežmarok sa hr. m. živorodenosti pohybuje na úrovni cca 16,0 ‰, v Prešovskom kraji 12,0 ‰ a v Slovenskej republike na úrovni cca 9,5 ‰.

Medziročný vývoj počtu zomrelých mal, na rozdiel od počtu živonarodených, menej vyrovnaný priebeh. Najmenej zomrelých za posledných 10 rokov bolo v rokoch 2013-2015, 2017 a 2020 (každý rok zhodne po 1 osobe), najviac v roku 2018 (6 osôb). Úroveň mortality sa teda pohybovala v rozmedzí od 4,3 po 26,5 ‰, pričom priemer za posledných 10 hodnotených rokov bol v Červenom Kláštore 10,7 ‰. V obci teda môžeme pozorovať nižšiu mieru úmrtnosti akú má Slovenská republika (cca 11,0 ‰), avšak zároveň vyššiu ako Prešovský kraj (9,5 ‰) i okres Kežmarok (cca 8,0 ‰).

Takéto hodnoty hrubej miery živorodenosti a hrubej miery úmrtnosti sa odzrkadľujú v bilancii prirodzeného pohybu obyvateľstva Červeného Kláštora. Obec bola počas väčšiny hodnoteného obdobia populačne stratová (5x), až 3x bola bilancia vyrovnaná a pozitívnu bilanciu prirodzeného pohybu zaznamenala len 2x. Hrubá miera prirodzeného prírastku sa v posledných 10 rokoch pohybovala v rozmedzí od -17,7 ‰ po 8,5 ‰. Z dôvodu takejto kombinácie natality s mortalitou bola reprodukcia obyvateľstva za posledných 10 rokov neefektívna. Celkovo možno konštatovať, že prirodzenými populačnými procesmi dochádzalo v obci k úbytku obyvateľov.

Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2013-2022

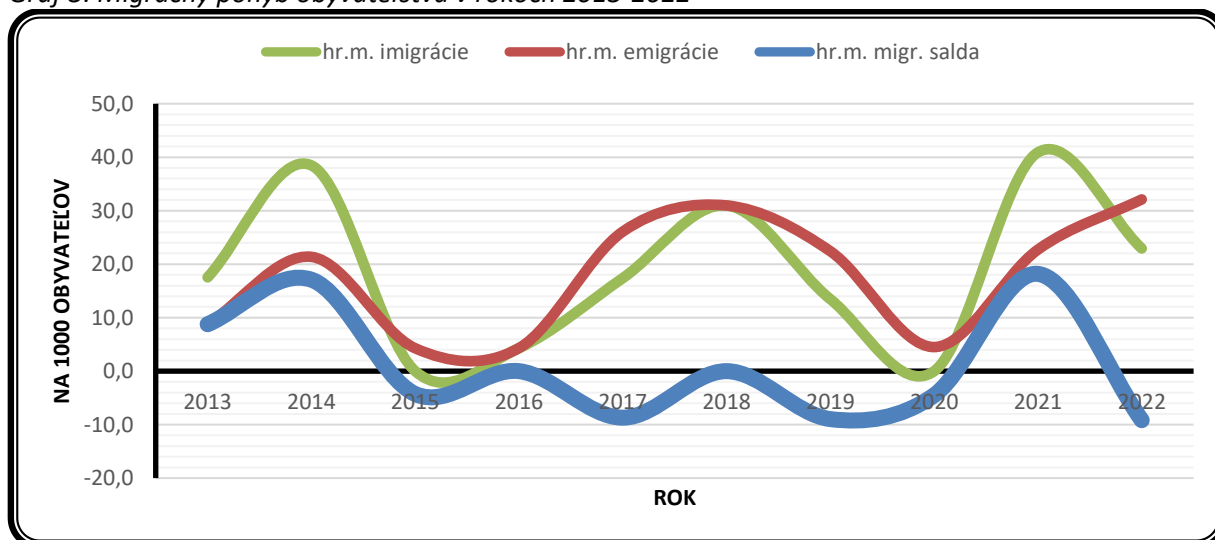

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Zatiaľ čo vývoj prirodzeného pohybu je v obci negatívny, vývoj z hľadiska migračného pohybu už takým nie je. Hrubá miera imigrácie sa v obci za posledných 10 rokov pohybovala v priemere na úrovni 18,6 ‰ (priemerne sa ročne prisťahovalo 4,2 osoby). Hrubá miera emigrácie v hodnotenom období dosahovala mierne nižšie hodnoty, pričom jej priemerná úroveň bola 17,8 ‰ (v priemere 4,0 vystahovaných osôb ročne).

Výsledkom hore uvedených procesov bol mierne priaznivý vývoj migračného salda, ktoré sa pohybovalo v rozmedzí od -2 osôb v rokoch 2017, 2019 a 2022 po +4 osoby v rokoch 2014 a 2021. Kladné migračné saldo obec zaznamenala 3x, v rokoch 2016 a 2018 bolo migračné saldo nulové a 5x bolo migračné saldo záporné. Keďže však migračné prírastky boli celkovo vyššie ako migračné úbytky, za celé hodnotené obdobie obec vykazuje pozitívnu bilanciu migračného salda. Možno teda konštatovať, že trend vývoja za posledných 10 rokov je mierne priaznivý.

Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2013-2022

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

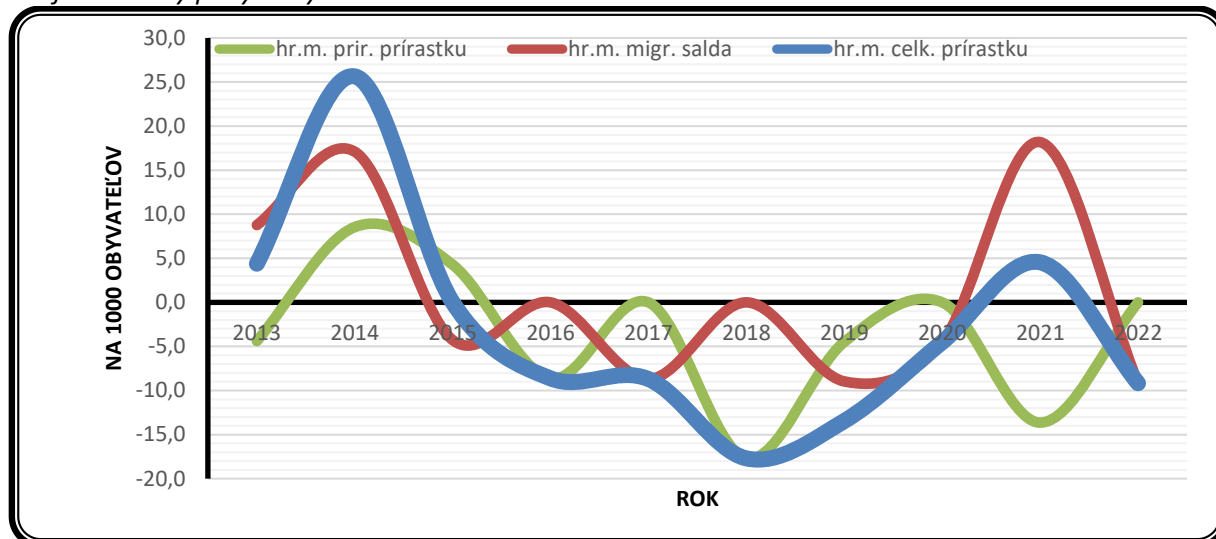
Hrubá miera prirodzeného prírastku dosahovala počas väčšiny hodnoteného obdobia záporné hodnoty (viac ľudí v týchto rokoch zomrelo ako sa ich narodilo), čiže prirodzenými populačnými procesmi počet obyvateľov poväčšine klesal. Naproti tomu, hrubá miera migračného salda dosiahla za celé hodnotené

obdobie kladnú hodnotu, znamenajúcu migračný prírastok obyvateľstva (viac ľudí sa do obce za ostatných 10 rokov prisťahovalo ako sa z nej vysťahovalo).

Výsledkom kombinácie vyššie popísaných prirodzených populačných procesov a migračných procesov je mierny celkový úbytok obyvateľov obce Červený Kláštor. Celkovú situáciu ohľadne populačného vývoja v obci možno teda hodnotiť negatívne (keďže počet obyvateľov zo strednodobého hľadiska klesá).

Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2013-2022

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

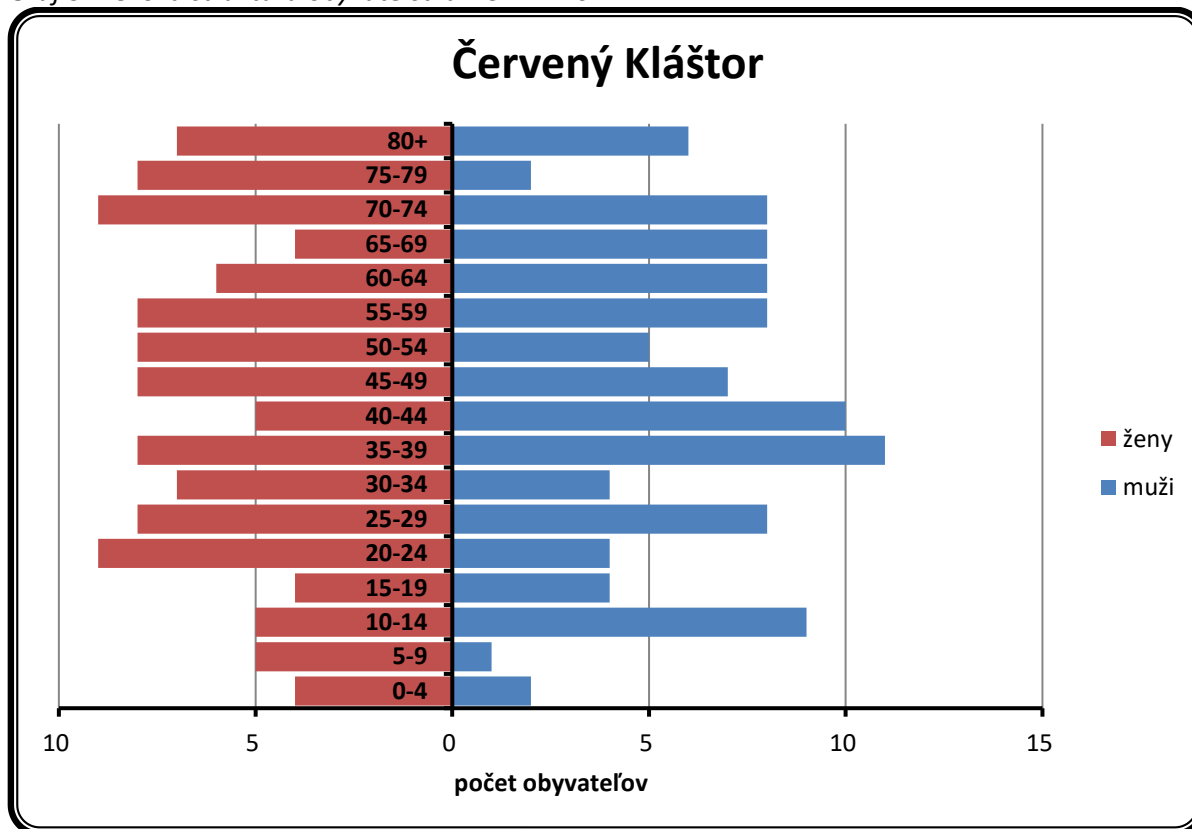
Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a veku

Veková pyramída obyvateľstva Červeného Kláštora ukazuje, že v obci sa z pohľadu demografickej reprodukcie nachádza regresívny typ populácie, keďže početnosť predreprodukčnej zložky (0-14 r.) nedosahuje početnosť poreprodukčnej (nad 50 r.) zložky obyvateľstva (v pomere 26 k 95 k 31.12.2022). Najvyššie zastúpenie v štruktúre obyvateľstva Červeného Kláštora majú vekové skupiny (podľa poradia) 35-39 ročných (19 obyvateľov), 70-74 ročných (17) a 55-59 ročných (16 obyvateľov). K 31.12.2022 tu spomedzi 218 obyvateľov žilo len 26 detí do 14 rokov a až 52 seniorov vo veku nad 65 rokov. Zo spomínaných 218 obyvateľov tu k uvedenému dátumu žilo 105 mužov a 113 žien.

V nadväznosti na typ vekovej pyramídy a typ populácie možno konštatovať, že z dlhodobého hľadiska bude prostredníctvom prirodzeného pohybu počet obyvateľov obce (pri nezmenených podmienkach) klesať.

Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2022

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Obyvateľstvo obce veľmi rýchlo starne. Ako vidieť z nasledujúcej tabuľky, priemerný vek obyvateľstva sa za ostatných 10 rokov zvýšil zo 41,84 na 45,61 rokov. V porovnaní so Slovenskou republikou žije v obci výrazne staršie obyvateľstvo, to zároveň starne oveľa rýchlejšim tempom ako je priemer SR.

Tabuľka 4: Vývoj priemerného veku obyvateľstva

Priemerný vek / rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Červený Kláštor	41,84	42,09	42,48	42,75	43,79	44,31	44,79	45,53	44,49	45,61
Slovenská republika	39,60	39,87	40,13	40,37	40,59	40,82	41,06	41,26	41,39	41,62

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

V štruktúre obyvateľstva vo vzťahu k ekonomickej aktivite, teda podľa produktívnych vekových skupín, prevláda poproduktívna zložka (65+ r.) nad predproduktívnou zložkou (0-14 r.) obyvateľstva, pričom podiel produktívnej zložky je 64,2 %.

Tabuľka 5: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín

k 31.12.2022	Počet obyvateľov	Veková štruktúra obyvateľov					
		počet			podiel (%)		
		0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+
Červený Kláštor	218	26	140	52	11,9	64,2	23,9

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Národnostná a konfesionálna štruktúra

Národnostné zloženie obyvateľstva Červeného Kláštora bolo v čase Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 homogénne, keďže v ňom podľa jeho výsledkov výrazne dominovala slovenská národnosť s 99,1 % obyvateľov (217 z 219 osôb).

Tabuľka 6: Štruktúra obyvateľov podľa národnosti

Národnosť	Počet obyvateľov	Podiel (%)
slovenská	217	99,1
iná	1	0,5
nezistená	1	0,5
SPOLU	219	100,0

Zdroj: SODB 2021

V konfesionálnej štruktúre obyvateľstva v čase Sčítania 2021 výrazne dominovalo rímskokatolícke vierovyznanie s 83,1 % obyvateľov (182 z 219 obyvateľov). K žiadnemu náboženstvu sa nehlásilo 11,4 % obyvateľov obce (25 osôb) a u 0,5 % obyvateľov (1 osoba) príslušnosť ku konfesiám zistená nebola (SODB 2021).

Tabuľka 7: Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania

Konfesia	Počet obyvateľov	Podiel (%)
bez náboženského vyznania	25	11,4
Rímskokatolícka cirkev	182	83,1
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	6	2,7
Gréckokatolícka cirkev	5	2,3
nezistené	1	0,5
SPOLU	219	100,0

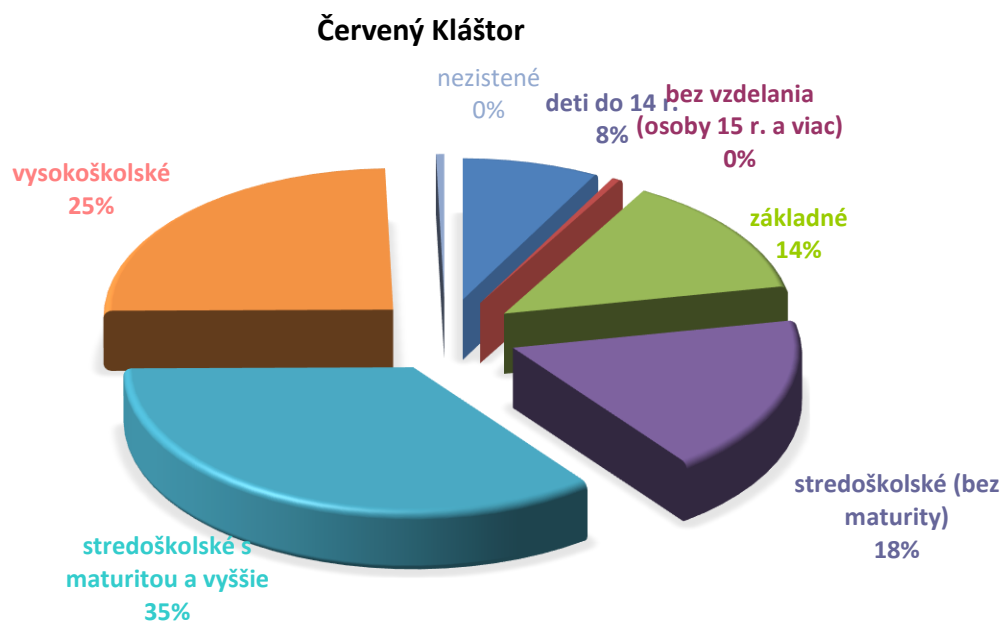
Zdroj: SODB 2021

Vzdelanostná štruktúra

Podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 (SODB 2021) malo v tom čase (k 1.1.2021) 14 % obyvateľov obce ako najvyššie dosiahnuté vzdelanie len základné vzdelanie (tzn. osoby vo veku 15 rokov a viac, ktoré neukončili žiadne vzdelanie + osoby s ukončeným základným vzdelaním). Stredoškolské vzdelanie bez maturity (max. výučný list) malo 18 % a stredoškolské vzdelanie s maturitou a vyššie 35 % obyvateľov Červeného Kláštora. Vysokoškolské vzdelanie v roku 2021 malo až 25 % obyvateľov obce.

Graf 6: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania

Zdroj: SODB 2021

Nezamestnanosť

Výrazným sociálno-ekonomickým javom spojeným s existenciou trhu práce je nezamestnanosť. Tá predstavuje jednak vážny ekonomický problém, pretože reprezentuje stratenú potenciálnu hodnotu celej ekonomiky, no zároveň je i významným sociálnym indikátorom, pretože, ako to dokazujú viaceré štúdie, je spojená s takými spoločenskými javmi, ako je zvýšená rozvodovosť, kriminalita, zlé mentálne a fyzické zdravie, rôzne sociálno-patologické javy a pod.

Existencia nezamestnanosti má teda silný vplyv na život samotných nezamestnaných. Strata zamestnania prináša pre jednotlivca rôzne negatívne dôsledky, ktoré sa netýkajú len poklesu životnej úrovne, spojeného s poklesom príjmu, ale aj výrazných zmien v každodennom živote, spoločenských vzťahoch, hodnotách, v sociálnych inštitúciách (najmä v rodine). Nezamestnaní majú menej priestoru pre prijímanie zásadných rozhodnutí o svojom živote a menšiu šancu rozvíjať svoje zručnosti. S výskytom nezamestnanosti, najmä dlhodobej, hrozí pre jednotlivca riziko asociálneho správania, spôsobené nadbytkom času, nudou, nedostatkom programu a povinností a vylúčením zo spoločnosti. Medzi najcitlivejšie a najzávažnejšie dôsledky nezamestnanosti patrí výskyt chudoby. Chudoba a nezamestnanosť sú totiž veľmi úzko korelujúce fenomény, spôsobujúce jednotlivcom ťažké sociálne a psychologické dôsledky.

Počet uchádzačov o zamestnanie sa v obci Červený Kláštor za posledných 10 rokov pohyboval v rozmedzí 8 až 22. Miera nezamestnanosti sa teda v obci v ostatnom období pohybovala v rozpätí od 6,8 % (2018 a 2019) po 18,6 % (2014 a 2015), pričom k 31.12.2022 bola na úrovni 8,5 %. Pre porovnanie, k 31.12.2022 bola miera nezamestnanosti v okrese Kežmarok 18,0 %, v Prešovskom kraji bola na úrovni 11,0 % a v Slovenskej republike 6,6 %. V okolitých okresoch, s ktorými okres Kežmarok susedí, bola nasledovná: Poprad 6,5 %, Levoča 10,5 %, Sabinov 15,3 % a Stará Ľubovňa 7,8 %.

Tabuľka 8: Vývoj nezamestnanosti v obci

k 31.12.	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet UoZ	21	22	22	19	19	8	8	12	13	10
Miera nezamestnanosti* (%)	17,8	18,6	18,6	16,1	16,1	6,8	6,8	10,2	11,0	8,5

* Na výpočet miery nezamestnanosti bol použitý údaj o ekonomicky aktívnom obyvateľstve v obci zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021.

Zdroj: SODB 2021, UPSVaR, vlastné spracovanie

Na konci roku 2022 bolo v obci Červený Kláštor prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny evidovaných 10 uchádzačov o zamestnanie. Z tohto počtu bolo 6 mužov a 4 ženy. Ako ukazuje nasledujúca tabuľka, problémy s nezamestnanosťou majú v obci všetky vekové skupiny obyvateľstva. Neexistuje žiadna veková skupina, ktorá by bola v porovnaní s inými výraznejšie marginalizovaná (samozrejme, do tohto porovnania neberieme do úvahy vekovú skupinu do 19 rokov, keďže sa reálne jedná spravidla len o 2 ročníky – 18 a 19 ročných UoZ a rovnako ani vekovú skupinu nad 60 rokov, keďže pri tejto sa reálne jedná len o 3 ročníky – 60, 61 a 62 ročných UoZ).

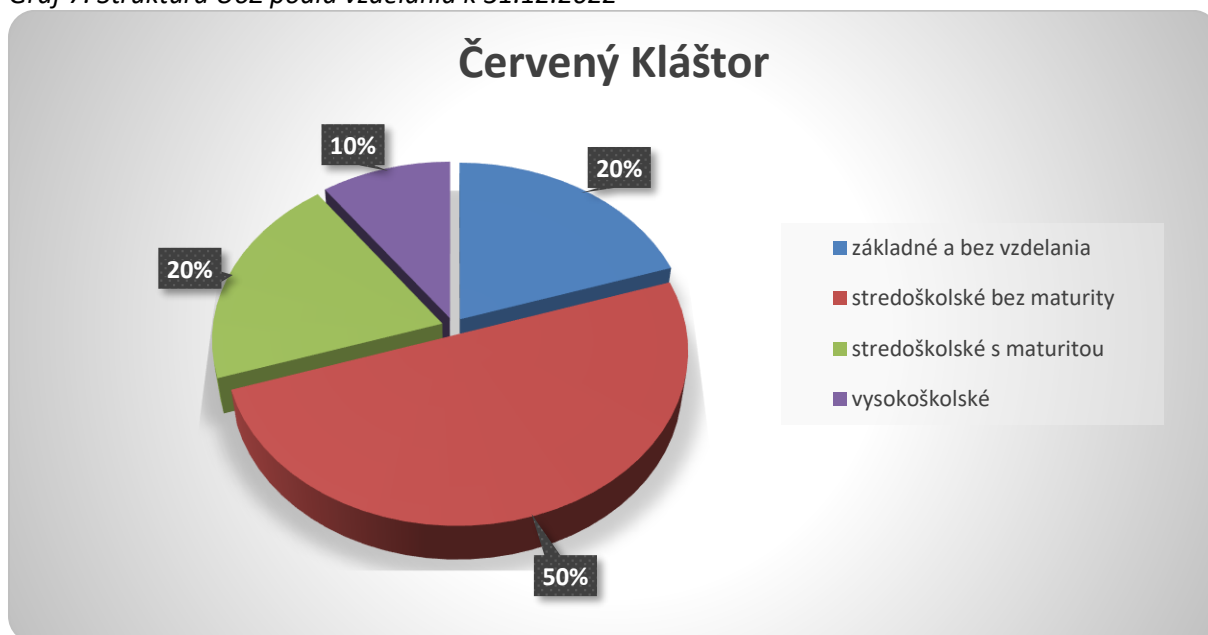
Tabuľka 9: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2022

do 19 r.		20-29 r.		30-39 r.		40-49 r.		50-59 r.		nad 60 r.		UoZ spolu	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
0	0,0	2	20,0	4	40,0	0	0,0	2	20,0	2	20,0	10	100

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že so zvyšujúcim stupňom dosiahnutého vzdelania sa pre jednotlivých obyvateľov zvyšuje pravdepodobnosť uplatnenia na trhu práce. Z tohto hľadiska je v Červenom Kláštore pozitívnu skutočnosť, že z 10 uchádzačov o zamestnanie na konci roku 2022 bolo len 20 % UoZ (2 osoby) s najvyšším ukončeným vzdelaním základným alebo bez vzdelania.

Graf 7: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2022

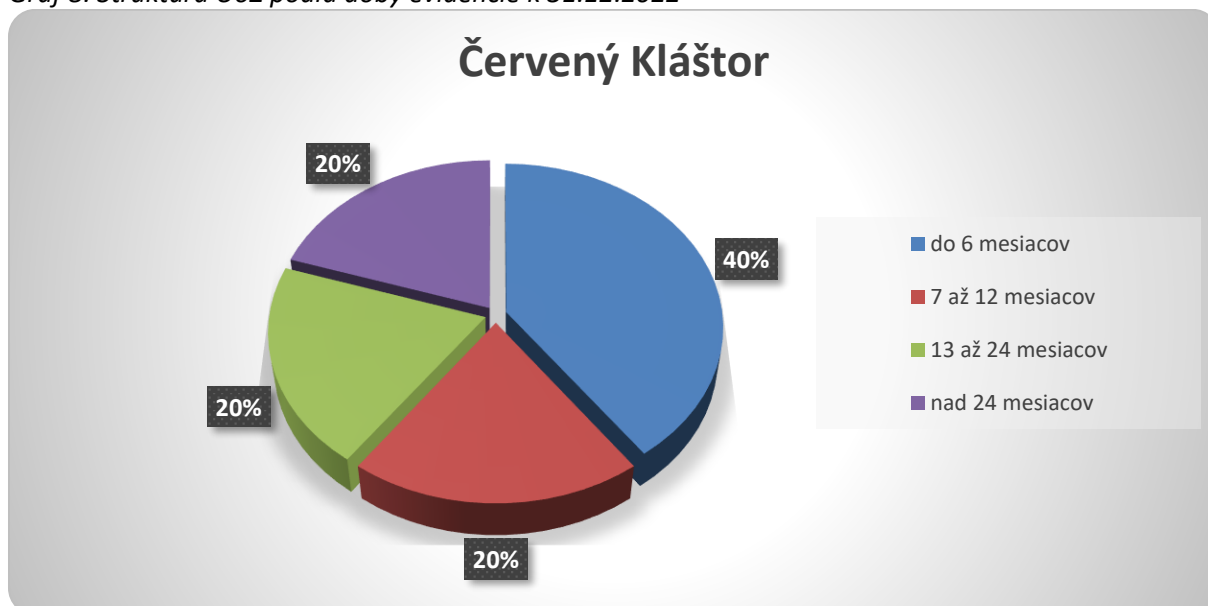
Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie patrí medzi najvýznamnejšie parciálne indikátory, poukazujúce na „zdravie“ ekonomickej a sociálnej sféry v tom – ktorom regióne. S nepriaznivou štruktúrou UoZ podľa doby evidencie (tzn. s vysokým podielom dlhodobo nezamestnaných osôb – nad 12 mesiacov) sa spájajú výrazné problémy ekonomickeho a sociálneho charakteru (vysoké sociálne dávky, „neschopnosť“ zamestnať takýchto obyvateľov, chudoba, sociálno-patologické javy a pod.). Z hľadiska štruktúry uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie sa sleduje predovšetkým podiel dlhodobo nezamestnaných osôb na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie, keďže dlhodobá nezamestnanosť patrí medzi výrazne negatívne ukazovatele socioekonomického rozvoja (resp. zaostalosti) daného regiónu.

V Slovenskej republike sa podiel krátkodobo nezamestnaných (menej ako 7 mesiacov) v roku 2022 pohyboval na úrovni cca 40 %, podiel strednodobo nezamestnaných (7 – 12 mesiacov) na úrovni cca 19 % a podiel dlhodobo nezamestnaných až okolo úrovne 41 % (pričom Slovenská republika a špeciálne regióny východného Slovenska vykazujú dokonca najvyšší podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov v rámci všetkých regiónov Európskej únie). V Červenom Kláštore bol k 31.12.2022 podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov (nad 12 mesiacov) 40 %, pričom 20 % (2 UoZ) z celkového počtu UoZ bolo nezamestnaných viac ako 2 roky.

Graf 8: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2022

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa klasifikácie zamestnaní (KZAM) nám zatrieduje nezamestnaných do skupín podľa toho, aký charakter malo pracovné miesto, ktoré zaujímal terajší uchádzač o zamestnanie bezprostredne pred tým, než bol zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Jednotlivé zamestnania sú v KZAM rozdelené do tried podľa charakteru práce, zložitosti, zodpovednosti a kvalifikačnej náročnosti práce. Pri KZAM sa dôraz kladie na charakter pracovného miesta a nie na to, či zamestnanec v konkrétnom zamestnaní je viac alebo menej kvalifikovaný ako iný zamestnanec v rovnakom zamestnaní.

Najvyšší podiel v štruktúre UoZ podľa KZAM majú v Červenom Kláštore pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (4 UoZ z 10; 40,0 %). Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci sú tí UoZ, ktorí v poslednom zamestnaní vykonávali práce vyžadujúce si vedomosti na úrovni základnej školy (ako napr. jednoduché a rutinné práce vyžadujúce ručné nástroje a fyzickú silu – upratovanie, čistenie, kopanie jám, zametanie ulíc, stráženie majetku, ručné balenie, manipulácie s nákladmi, dokladanie tovaru, pomocné práce, likvidovanie odpadov a pod.).

Tabuľka 10: Štruktúra UoZ podľa KZAM k 31.12.2022

Trieda KZAM	Počet UoZ	Podiel (%)
0 - Príslušníci ozbrojených síl	0	0,0
1 - Zákonnodarcovia, riadiaci pracovníci	0	0,0
2 - Špecialisti	0	0,0
3 - Technici a odborní pracovníci	1	10,0
4 - Administratívni pracovníci	1	10,0
5 - Pracovníci v službách a obchode	0	0,0
6 - Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve	0	0,0
7 - Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci	2	20,0
8 - Operátori a montéri strojov a zariadení	1	10,0
9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	4	40,0
N/A - neurčené	1	10,0
Spolu	10	100,0

* klasifikácia zamestnaní je vytvorená v súlade s medzinárodnou štandardnou klasifikáciou zamestnaní ISCO-08
Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Domový a bytový fond

Charakteristika bytového fondu v Červenom Kláštore je na priemernej úrovni. V čase Sčítania 2021 (SODB 2021) sa v obci nachádzalo spolu 102 domov, v ktorých bolo 113 bytov. V štruktúre domového fondu prevládali predovšetkým rodinné domy (66 domov; 64,7 %). V obci sa nachádzajú aj 2 bytové domy.

Napojenie na verejný vodovod priamo v dome malo v tom čase 81 domov (79,4 %). Žiadnu vodovodnú prípojku nemali len 2 domy (2,0 %). Pripojenie na verejnú kanalizačnú sieť malo 71 domov (69,6 %), pričom 5 domov (4,9 %) bolo úplne bez kanalizácie (tzn. ani verejná kanalizácia, septik, žumpa, ani domová čistička). V obci sa nachádzajú najmä veľmi veľké byty (s 5 a viac obytnými miestnosťami). Väčšina domov v obci bola postavená počas socializmu, čiastočne však možno novú výstavbu v obci pozorovať aj v ostatných rokoch.

Tabuľka 11: Počet domov podľa typu domu

Typ domu	Počet domov	Podiel (%)
rodinný dom	66	64,7
bytový dom	2	2,0
polyfunkčná budova	3	2,9
ostatné budovy na bývanie	13	12,8
neskolaudovaný rodinný dom	0	0,0
núdzový objekt, neurčený na bývanie	0	0,0
inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia	2	2,0
ostatné	16	15,7
nezistený	0	0,0
SPOLU	102	100,0

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 12: Štruktúra domov podľa typu vodovodnej prípojky

	v dome - z verejnej siete	v dome - vlastná	mimo domu - z verejnej siete	mimo domu - vlastná	bez prípojky	nezistený	Spolu
Počet domov	81	16	0	0	2	3	102
Podiel (%)	79,4	15,7	0,0	0,0	2,0	2,9	100,0

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 13: Štruktúra domov podľa typu kanalizačného systému

	septik, žumpa	prípojka na kanalizačnú sieť	domáca čistička odpadových vôd	bez kanalizácie	nezistený	Spolu
Počet domov	21	71	1	5	4	102
Podiel (%)	20,6	69,6	1,0	4,9	3,9	100,0

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 14: Byty podľa obytých miestností

	1 obytná miestnosť	2 obytné miestnosti	3 obytné miestnosti	4 obytné miestnosti	5 a viac obytných miestností	nezistené	Spolu
Počet bytov	11	17	26	23	32	4	113
Podiel (%)	9,7	15,0	23,0	20,4	28,3	3,5	100,0

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 15: Domy podľa obdobia výstavby

	pred r. 1919	1919-1945	1946-1960	1961-1980	1981-2000	2001-2010	2011-2015	2016 a neskôr	nezistené	Spolu
Počet domov	8	9	20	26	12	14	6	2	5	102
Podiel (%)	7,8	8,8	19,6	25,5	11,8	13,7	5,9	2,0	4,9	100,0

Zdroj: SODB 2021

Územný plán obce počíta do budúca s rozvojom bývania tak v rámci existujúcej zástavby (napr. zahusťovaním zástavby – na záhradách rodinných domov, príp. zbúraním starého domu a výstavbou nového), ako aj postupným rozširovaním existujúcej zástavby.

Mimoriadne dôležitým faktorom z pohľadu rozvoja obce (nielen z pohľadu rozvoja individuálnej bytovej výstavby, ale z pohľadu komplexného rozvoja – tzn. napr. aj poľnohospodárstva, budovania

infraštruktúry, prípadných nájomných vzťahov k pozemkom a pod.) je jednoduchosť / resp. komplikovanosť vlastníckej štruktúry pozemkov v katastri obce. V tejto súvislosti možno konštatovať, že štruktúra vlastníckych vzťahov k pozemkom v katastri obce Červený Kláštor je mimoriadne komplikovaná (obrovský počet parciel; väčšina parciel zapísaná v registri „E“; obrovské množstvo spoluvlastníkov na jednotlivých parcelách a pod.). Riešením tohto (z pohľadu komplexného rozvoja obce) negatívneho javu je vykonanie komplexného projektu pozemkových úprav (PPÚ) v extraviláne.

Dopravná infraštruktúra

Územie Zamaguria je pomerne izolované od cestných komunikácií vyššieho rádu tak v Slovenskej republike, ako aj v Poľsku. Najbližšie napojenie na cestu I. triedy predstavujú dopravné uzly v Spišskej Belej (cesta I/67) a Starej Ľubovni (resp. v Hniezdom, cesta I/77), v Poľsku je to dopravný uzol Nowy Targ. Z aspektu pripojenia na cesty I. triedy je teda poloha Červeného Kláštora veľmi nevýhodná. Navyše, horský hrebeň Spišskej Magury, tiahnuci sa celou južnou a juhovýchodnou hranicou Zamaguria, výrazne zvyšuje nielen cestnú vzdialenosť, ale aj časovú dostupnosť obce. Najdôležitejším a zároveň aj najbližším dopravným uzlom pre obec Červený Kláštor je mesto Poprad, na území ktorého sa nachádzajú zastávky medzinárodnej autobusovej i železničnej prepravy ako i medzinárodné letisko a okolo ktorého tiež prechádza najdôležitejšia dopravná tepna Slovenska - diaľnica D1. Ďalšími významnými dopravnými uzlami v širšom okolí sú mestá Krakow a Košice.

Dopravná infraštruktúra Zamaguria je tvorená len cestnými ťahmi nižšieho rádu. Komunikačnú os územia tvoria dve cesty II. triedy č. 542 a č. 543. Cesta č. 542, prebiehajúca severo-južným smerom v dĺžke 27 km, spája Spišskú Starú Ves so Spišskou Belou. Cesta č. 543 (na ktorej leží aj Červený Kláštor), prebiehajúca západovýchodným smerom, spája hraničný prechod Lysá nad Dunajcom s obcou Hniezdné v blízkosti Starej Ľubovne. Ostatné komunikácie v Zamagurí predstavujú lokálne cesty III. triedy (napájajúce každú obec Zamaguria na cesty č. 542, resp. 543) a miestne komunikácie.

Samotná obec Červený Kláštor leží popri spomínanej ceste II. triedy č. 543. V západnej časti obce sa na ňu napája cesta III. triedy č. III/3113, ktorá vedie do Lechnice. Na obe tieto cesty (II/543 a III/3113) sa v obci napája sieť miestnych komunikácií. Väčšina miestnych komunikácií v Červenom Kláštore má bezprašnú povrchovú úpravu s rôznym šírkovým usporiadaním. Kvalita miestnych ciest v obci je poväčšine na dobrej úrovni, takmer všade je vybudovaný asfaltový povrch.

Odstavné parkovacie plochy pre osobné automobily sa v obci nachádzajú na miestach s vyššou koncentráciou automobilov – napr. pri cintoríne. V obci sa nachádza pomerne veľké množstvo parkovísk a odstavných plôch, tie sú však poväčšine v súkromnom vlastníctve. Vo vlastníctve obce je parkovisko Pod Hôrkou a parkovisko pri NKP Kláštor kartuziánov.

Chodníky sú v obci vybudované po oboch stranách hlavnej komunikácie (cesta II/543), chýbajú však v úseku od kláštora v smere na Haligovce. Veľký význam z hľadiska dostupnosti obce a z hľadiska rozvoja cestovného ruchu má pešia lávka cez rieku Dunajec, ktorá sa nachádza v centrálnej časti Červeného Kláštora.

Technická infraštruktúra

Obec má technickú infraštruktúru vybudovanú na pomerne dobrej úrovni. Vybudovaný je verejný vodovod, kanalizácia aj ČOV (kanalizácia však nie je dostupná v celej obci). Obec je zároveň aj plynofikovaná. Všetky časti Červeného Kláštora sú plne elektrifikované. Obecný rozhlas je funkčný, dostupný je mobilný signál aj internetové pripojenie.

Tabuľka 16: Vybavenie technickou infraštruktúrou

Technická infraštruktúra	
vodovod	áno
kanalizácia	áno
ČOV	áno
plyn	áno
elektrina, verejné osvetlenie	áno
obecný rozhlas	áno
mobilný operátor	áno
internet	áno

Zdroj: Obecný úrad

Zdravotnícka a sociálna infraštruktúra, služby

Obyvatelia Červeného Kláštora musia za základnou zdravotnou starostlivosťou dochádzať. Ambulancie základnej zdravotnej starostlivosti pre obyvateľov obce Červený Kláštor, v rámci ktorých sa zriaďujú zdravotné obvody (ambulancia praktického lekára pre dospelých, praktického lekára pre deti a dorast, ambulancia zubného lekára a gynekologická ambulancia), sa totižto nachádzajú v Spišskej Starej Vsi alebo vo Veľkom Lipníku. Ďalšie špecializované zdravotné ambulancie sa nachádzajú v Spišskej Starej Vsi a v okolitých mestách (Kežmarok, Stará Ľubovňa).

Najbližšia stanica Hasičského a záchranného zboru (profesionálnych hasičov) sídli v Spišskej Starej Vsi, rovnako tak najbližšia stanica rýchlej zdravotníckej pomoci. Spomedzi základných služieb sú v obci k dispozícii viaceré predajne rozličného tovaru, pohostinské služby a tiež pošta. Nenachádza sa tu bankomat. Najbližšie pobočky banky a zdravotnej poisťovne sa nachádzajú v Spišskej Belej, Kežmarku alebo Starej Ľubovni.

Tabuľka 17: Základné parametre zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry (2023)

Praktický lekár pre dospelých	nie	Zariadenie sociálnych služieb	nie
Praktický lekár pre deti a dorast	nie	Pošta	áno
Stomatologická ambulancia	nie	Predajňa zmiešaného tovaru	áno
Gynekologická ambulancia	nie	Bankomat	nie
Lekáreň	nie	Stanica Hasičského a záchr. zboru	nie
Záchranná zdravotná služba	nie	Dobrovoľný hasičský zbor	nie

Zdroj: Obecný úrad

Z hľadiska poskytovania sociálnych služieb (na základe zákona o sociálnych službách) zabezpečuje obec Červený Kláštor svojim obyvateľom nasledovné sociálne služby a sociálnu pomoc:

- **posudková činnosť na účely odkázanosti na sociálnu službu:** povinná činnosť, ktorú obec v prípade potreby zabezpečuje na základe zákona o sociálnych službách;
- **základné sociálne poradenstvo:** v prípade potreby poskytovanie potrebných informácií jednotlivcom.

V obci nepôsobia žiadni iní verejní ani neverejní poskytovatelia sociálnych služieb.

Školstvo, kultúrno-spoločenský život a šport

V rámci predprimárneho vzdelávania je v obci na adrese Červený Kláštor 63 k dispozícii materská škola, ktorá funguje ako neprávny subjekt a jej zriaďovateľom je obec Červený Kláštor. Materská škola poskytuje celodennú výchovu a vzdelávanie, v šk. roku 2022/2023 ju navštevovalo 21 detí. Popri materskej škole funguje aj školská jedáleň.

Okrem materskej školy má v obci sídlo ešte súkromná ZUŠ Rosnička. Ide o samostatný právny subjekt, ktorého zriaďovateľom je Rosnička o. z. Žiadna ZŠ v obci zriadená nie je, žiaci plniaci si povinnú školskú dochádzku dochádzajú do mesta Spišská Stará Ves.

Kultúrny život v obci je vzhľadom na jej veľkosť veľmi bohatý (najmä z dôvodu, že obec predstavuje centrum cestovného ruchu). Priamo v obci sa počas roka koná množstvo rôznych kultúrno-spoločenských podujatí, organizovaných či už samosprávou, v spolupráci samosprávy a iných subjektov alebo výlučne len inými subjektmi. Podujatia sa konajú aj v Kúpeľoch Smerdžonka, ktoré sa nachádzajú v katastri obce (napr. Jarný a Jesenný deň otvorených dverí, Vianočné hody, Zamagurské folklórne slávnosti, Zabíjačkové hody a zábava alebo Stretnutie Goralov v Pieninách). Z hľadiska infraštruktúry kultúrnych zariadení má obec vybudovaný kultúrny dom. V budove MŠ sídlila aj obecná knižnica, od roku 2023 je jej prevádzka z dôvodu nezájmu občanov zrušená. V obci je v budove kláštora zriadené múzeum. Donedávna pôsobila v obci detská folklórna skupina „Flisocek“ (malý pltniček) – spoločný DFS Červeného Kláštora a Lechnice. Tento folklórny súbor však už svoju činnosť ukončil.

Pre potreby športového vyžitia obyvateľov je v obci prístupných viacero športovísk a športovo-rekreačných zariadení. Väčšina týchto zariadení je v súkromných rukách. V západnej časti intravilánu je vybudované napr. multifunkčné ihrisko s umelým povrchom (toto ihrisko je vo vlastníctve obce), v letnom období aj (súkromný) bazén. Pri kláštorom múzeu je vybudované tenisové ihrisko. Pri budove MŠ je vybudované detské ihrisko s pieskoviskom, preliezkami a prvkami na hranie detí. Vedľa budovy MŠ sa nachádza menší minigolfový areál, v parku vedľa evanjelického kostola je vybudované nové workoutové ihrisko s fitness prvkami. Ďalšie ihriská a (vnútorný) bazén sú vybudované v areáli kúpeľov Smerdžonka.

V Červenom Kláštore pôsobí jeden športový klub – ŠK vodného slalomu a zjazdu Pieniny Červený Kláštor. Tento klub však aktuálne žiadnu činnosť nevyvíja. V obci sa však popularite teší neorganizovaný šport – napr. v podobe konania maratónu (Malý pieninský maratón), tenisového turnaja na kurtoch pri kláštore s názvom KLASTOR CUP (Memoriál Jarka Webera) alebo stolnotenisového turnaja (O pohár starostu obce), ktorý je organizovaný v budove kultúrneho domu. Cez zimu je v obci a jej blízkom okolí v obľube bežecké lyžovanie, naopak, v letných mesiacoch sa obec mení na stredisko cykloturistiky a splavovania (to je dostupné na pltiach alebo rafte). V obci je vybudovaný aj rybník, využívaný na rekreačný rybolov.

Tabuľka 18: Infraštruktúra kultúry a športu

Kultúrny dom	áno	Telocvičňa	nie
Kino	nie	Športové ihrisko prírodné	nie
Obecná knižnica	áno	Športové ihrisko umelé	áno
Ochotnícky divadelný súbor	nie	Detské ihrisko	áno
Folklórny súbor	nie	Športový klub	áno

Zdroj: Obecný úrad

Podobne ako je tomu v iných obciach, aj v Červenom Kláštore má významné postavenie v živote obce cirkev, ktorá mala odjakživa významný vplyv na náboženské, kultúrne a spoločenské dianie. Už ako napovedá samotný názov obce, jej história a vznik je spojený s cirkvou. V obci sa totižto nachádza kartuziánsky (neskôr kamaldulský) kláštor, v ktorom sa nachádza rímskokatolícky kostol sv. Antona Pustovníka, postavený už v stredoveku. Ďalší rímskokatolícky kostol Najsvätejšej trojice sa nachádza na miestnom cintoríne (na konci obce smerom na Spišskú Starú Ves). V Červenom Kláštore pôsobí aj evanjelická cirkev a. v., ktorá má v obci vybudovaný kostol (neďaleko budovy MŠ).

Administratívno-správne služby

Na kvalitu života obyvateľov obce vplýva aj dostupnosť administratívno-správnych služieb subjektov verejnej správy. Možno konštatovať, že čím viac služieb je v obci dostupných, tým väčší je komfort obyvateľstva. Dostupnosť (blízkosť; nízka náročnosť na dochádzku za danými službami, či už z hľadiska

vzdialenosti alebo času) administratívno-správnych služieb patrí medzi dôležité faktory ovplyvňujúce migračný pohyb obyvateľstva v obci.

Tabuľka 19: Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správnych služieb

Inštitúcia	Miesto poskytovania služieb
Matričný úrad	Spišská Stará Ves
Pracovisko Finančnej správy	Kežmarok
Pracovisko Obvodného oddelenia policajného zboru	Spišská Stará Ves
Okresný súd	Kežmarok
Okresný úrad	Kežmarok
Pobočka Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Spišská Stará Ves

Zdroj: vlastné spracovanie

Hospodárske pomery

Polohová atraktivita územia

V Slovenskej republike sa v plnej miere uplatňuje západno-východný gradient rozvoja, ktorý je odrzradením západno-východného gradientu rozvoja v Európe (v súvislosti s ekonomickou výkonnosťou krajín sa v Európe spomína taktiež severo-južný gradient rozvoja). Na Slovensku sa daná skutočnosť prejavuje tým spôsobom, že najvyspelejšie regióny sa nachádzajú v jeho západnej a najzaostalejšie v jeho východnej časti, pričom úroveň rozvoja smerom od západu na východ postupne klesá² (najmä čo sa týka ukazovateľov ako tvorba HDP, miera nezamestnanosti, ekonomická aktivita obyvateľstva, príjmy obyvateľstva, tvorba nových pracovných miest, ale aj infraštruktúrne vybavenie regiónov, kvalita domového a bytového fondu a pod). Makropolohová atraktivita obce Červený Kláštor, ležiacej na východnom Slovensku, je teda z aspektu jej potenciálu pre pritiaženie investícií do priemyselnej výroby, resp. do prevádzok s vysokým počtom zamestnancov (napr. rôzne centrálné veľkosklady a pod.) veľmi nízka, keďže ekonomicky najrozvinutejšie regióny krajiny sa nachádzajú najmä na západe (s výnimkou funkčných mestských regiónov Košíc a Prešova).

Rovnako ako má obec z makropolohového hľadiska nevýhodnú polohu v menej rozvinutom regióne Zamaguria, aj z mezopolohového hľadiska je jej lokalizácia veľmi nevýhodná. Poloha obce vo vzťahu k regionálnym ekonomickým centrami a vo vzťahu k dopravnej infraštruktúre nadregionálneho významu (prítomnosť ktorej významne zvyšuje lokalizačný potenciál územia pre rôzne investície) je totižto málo priaznivá. Najbližším mestom k obci je Spišská Stará Ves, ktorá sa ale nedá považovať za významné ekonomické centrum. Výraznejšími ekonomickými centrami v regióne sú mestá Stará Ľubovňa a Kežmarok, vzdialenejší je už Poprad. Všetky najdôležitejšie komunikačné línie nadregionálneho významu (diaľnica D1, hlavná železničná trať Slovenska) sú najbližšie k Červenému Kláštoru dostupné až v cca 60 km vzdialenom Poprade.

Vzhľadom na vyššie uvedené by asi nebolo namieste domnievať sa, že obec Červený Kláštor má nejaký vyšší potenciál pre prilákanie rôznych významných investícií (napr. do priemyselnej výroby, logistiky a pod.) s vyšším počtom nových pracovných miest. Obyvateľstvo obce tak svoju zamestnanosť môže riešiť napr. dochádzkou do (väčších aj menších) centier zamestnanosti.

Na druhej strane, výhodou mezopolohy Zamaguria mimo rozvinutých ekonomických centier a priemyselných zón je existencia dobre zachovaného a chráneného prírodného a kultúrneho dedičstva, ktoré vytvára veľmi priaznivé predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu. Z hľadiska mikropolohy a v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu tak má obec Červený Kláštor mimoriadne výhodnú polohu – leží v atraktívnom území Pieninského národného parku.

² Presnejšie, v súvislosti s úrovňou rozvoja jednotlivých slovenských regiónov sa v odbornej literatúre spomína rozdelenie Slovenska na bohatý (severo) západ a chudobný (juho) východ, pričom región Zamaguria patrí práve do tej chudobnejšej časti.

Pol'nohospodárstvo a priemysel

V štruktúre poľnohospodárskej pôdy v katastri obce prevládajú trvalé trávne porasty (64,3 ha) nad ornou pôdou (44,2 ha). V poľnohospodárskej výrobe má vzhľadom k rozsiahlejším plochám TTP i agroklimatickým podmienkam priaznivé podmienky najmä živočíšna poľnohospodárska výroba (napr. chov oviec).

Z hľadiska priemyselnej výroby sa v Červenom Kláštore žiadne priemyselné prevádzky, ani menšie komerčné remeselné dielne, nenachádzajú. Obyvateľstvo obce pracujúce v priemysle dochádza za prácou najmä do Spišskej Starej Vsi a Kežmarku.

Tabuľka 20: Štruktúra pôdneho fondu (k 31.12.2022; v ha)

Poľnohospodárska pôda						
orná pôda	chmeľnice	vinice	záhrady	ovocné sady	TTP	spolu
44,2	0	0	1,4	0	64,3	109,9
Nepoľnohospodárska pôda						
lesné pozemky	vodné plochy	zastavané plochy a nádvorcia	ostatné plochy		Spolu	
125,7	39,9	18,4	10,3		194,3	
Celková výmera územia						

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Cestovný ruch

Cestovný ruch predstavuje interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na realizácii ktorého sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú napr. poľnohospodárstvo (v ostatnom období najmä ekologické poľnohospodárstvo a agroturistika), priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Lokalizačné predpoklady cestovného ruchu vyjadrujú príťažlivosť územia pre účastníkov cestovného ruchu, vytvárajú motiváciu pre návštevu danej lokality. Obec Červený Kláštor leží priamo vo významnom turistickom regióne v rámci Slovenska – Pieninách, pričom relatívne neďaleko sa nachádza aj ďalší národný park – najatraktívnejší turistický región v rámci Slovenska – Tatry. Poloha obce ako východiskového bodu turistu do PIENAPu je tak mimoriadne výhodná. Pomerne priaznivú polohu z hľadiska ubytovania má obec aj vzhľadom k viacerým lyžiarskym strediskám na slovenskej (Malá Franková, Jezersko, Spišské Hanušovce) aj na poľskej strane (Sromowce Wyzne, Kluszkowce, Szczawnica alebo Jaworki).

Okrem národných parkov sa v relatívnej blízkosti obce nachádzajú aj mnohé kultúrnohistorické a umelecko-historické pamiatky. Umelo vytvorené lokalizačné predpoklady CR (spoločenské aj kultúrno-historické) sú teda na veľmi dobrej úrovni. Z kultúrno-historických hmotných pamiatok a zariadení sa v okolí nachádza v Kežmarku lokalita UNESCO – evanjelický drevený artikulárny kostol Najsvätejšej Trojice, patriaci do súboru Drevených chrámov v slovenskej časti Karpatského oblúka. Navštevovanými kultúrno-historickými pamiatkami v blízkosti obce sú na slovenskej strane je napr. hrad Stará Ľubovňa, kaštieľ v Strážkach alebo pamiatková rezervácia ľudovej architektúry v Osturni. Na poľskej strane sú to napríklad zámky v Czorsztynie a Niedzici s priehradou. Turistickým lákadlom v blízkom okolí je bezpochyby aj vyhladková veža, chodník korunami stromov a ďalšie turistické prvky v stredisku Bachledka.

Medzi lokalizačné predpoklady CR patria aj kultúrno-spoločenské a športové podujatia, ktoré taktiež prispievajú k atraktivite okolitého regiónu a významne zvyšujú jeho návštevnosť. Počas roka sa ich v blízkom okolí koná viacero (napr. Zamagurské folklórne slávnosti – časť sa koná v Spišskej Starej Vsi a časť v Červenom Kláštore, Hradné slávnosti na hrade Stará Ľubovňa, rôzne jarmoky a slávnosti v okolitých mestách a obciach a pod.). Lokalizačné predpoklady cestovného ruchu (prírodné aj umelo vytvorené) v okolitom regióne sú teda na vynikajúcej úrovni.

Lokalizačné predpoklady rozvoja CR priamo v katastri obce Červený Kláštor sú taktiež na výbornej úrovni. V obci je široká ponuka ubytovacích aj stravovacích služieb pre turistov. Ubytovať sa dá v obci od penziónov, cez chaty, ubytovanie na súkromí až po autocamping. Na stravovanie je možné využiť miestne reštaurácie. Široká je aj ponuka možností trávenia voľného času. Pre turistov je v obci dostupná pešia turistika, cyklotrasy a možnosť splavovať rieku Dunajec (na pltiach alebo rafte). Významne pozitívnym faktorom je existencia lávky ponad rieku Dunajec, ktorá sprístupňuje susednú poľskú obec Sromowce Nizne a poľskú časť Pienin. Priamo v obci sa nachádza významná kultúrno-historická pamiatka – kláštor so svojimi expozíciami a infraštruktúrou. Navyše, priamo v Červenom Kláštore sa koná viacero najvýznamnejších kultúrno-spoločenských a športových podujatí v rámci Zamaguria (čo sa týka počtu účastníkov) – napr. Stretnutie Goralov v Pieninách, Zamagurské folklórne slávnosti alebo súťaže v športovom behu. V nadväznosti na všetky vyššie uvedené skutočnosti možno skonštatovať, že cestovný ruch v obci Červený Kláštor už teraz predstavuje odvetvie, ktoré pre jej obyvateľov zabezpečuje príjmy – pričom toto odvetvie má vysoký potenciál ďalšieho rozvoja aj do budúcnosti.

Finančné hospodárenie

Finančné hospodárenie obce sa realizuje prostredníctvom rozpočtu obce, zostavovaného podľa dikcie § 9 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení na obdobie jedného kalendárneho roka. Pravidlá rozpočtového hospodárenia obce upravuje zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V § 5 uvedeného zákona sú príjmy obce definované nasledovne:

- a) výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu
- b) nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona,
- c) úroky a iné príjmy z finančných prostriedkov obce,
- d) sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- e) dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
- f) podiely na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu,
- g) dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov,
- h) ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok,
- i) účelové dotácie z rozpočtu VÚC alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov,
- j) prostriedky z EÚ a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na tento účel,
- k) iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť aj prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov, prostriedky získané z rozdielu medzi výnosmi a nákladmi z podnikateľskej činnosti po zdanení, návratné zdroje financovania a združené prostriedky.

V súlade s § 9 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy zostavuje viacročný rozpočet. Tento viacročný rozpočet predstavuje ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci jej pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov vrátane programov obce najmenej na tri rozpočtové roky.

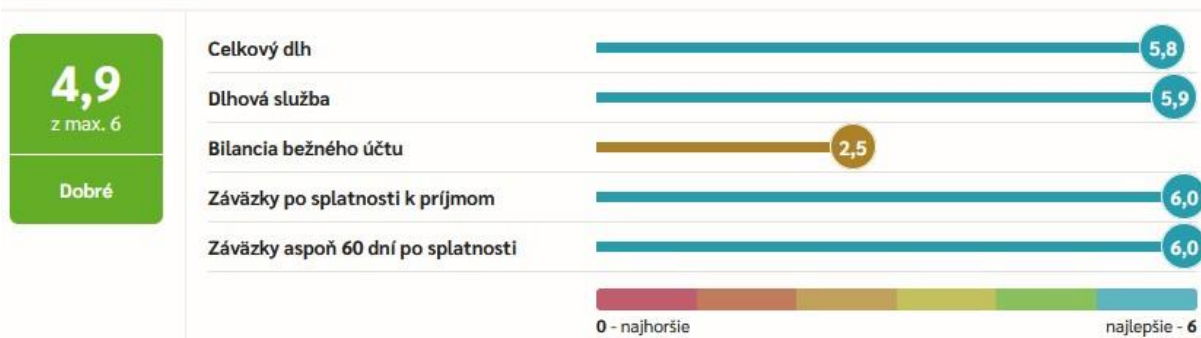
Ako ukazuje nasledujúci obrázok, obec Červený Kláštor má dobré finančné zdravie. Ide o hodnotenie spoločnosti INEKO, ktorá na základe rôznych kritérií vypočítava finančné zdravie jednotlivých slovenských samospráv. Obec Červený Kláštor získala 4,9 bodu zo 6 možných. Finančné zdravie samosprávy je za obdobie kalendárneho roku 2021 (novšie dáta zatiaľ k dispozícii nie sú).

Obrázok 2: Finančné zdravie obce Červený Kláštor

Finančné zdravie

Zdroj: hospodarenieobci.sk

A.II Analýza vonkajšieho prostredia

Vonkajšie prostredie v kontexte tohto Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja predstavuje pre obec tie oblasti, ktoré síce ovplyvňujú jej rozvoj (v rôznej miere, či už významne alebo len okrajovo), avšak obec ich zároveň nedokáže svojou činnosťou nijako ovplyvniť. V makroregionálnej mierke je dôležitým činiteľom rozvoja obce európsky rozvojový koncept „Red octopus“, ktorý stanovuje hlavné rozvojové centrá Európy. Ide o tzv. „červenú chobotnicu“ (pomenovanie podľa tvaru tejto rozvojovej siete), ktorá spája najrozvinutejšie európske sídelné a aglomeračné centrá a centrá, ktoré majú najväčší potenciál ďalšieho rozvoja. Jedno z ramien „červenej chobotnice“ prechádza aj Slovenskom, a to jeho juhozápadnou časťou (oblasť Bratislavy). Obec Červený Kláštor je teda od tohto ramena značne vzdialená.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) vyhodnotila jednotlivé sídelné centrá Slovenska ako terciárne centrá, t.j. centrá na základe ich terciárnej obslužnosti (úrovne vybavenosti vybranou vyššou občianskou vybavenosťou). Takýmto spôsobom bolo na národnej úrovni vytvorených päť skupín obcí (okrem Bratislavy a Košíc, ktoré stoja samostatne a nepatria do žiadnej skupiny), ktoré naznačujú úroveň obsluhy ako pre vlastné mesto, tak pre jeho zázemie (prvé tri skupiny sa pritom členia na dve podskupiny). Najbližšie centrá osídlenia pre obec Červený Kláštor predstavujú mestá Spišská Stará Ves (5. skupina centier osídlenia), Spišská Belá (4. skupina), Stará Ľubovňa (3a. skupina), Kežmarok (2b. skupina) a Poprad (1b. skupina) centier osídlenia.

Okrem centier osídlenia KURS 2001 na Slovensku stanovila jadrové ťažiská osídlenia, ktoré sú navzájom pospájané rozvojovými osami I. stupňa. Ostatné sídelné centrá sú pospájané osami II. a III. stupňa. Tieto rozvojové a urbanizačné osi sú súčasťou vyvázenej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych potrieb.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 stanovuje tri stupne rozvojových osí, ktoré vychádzajú z nasledovných kritérií:

- rozvojová os prvého stupňa – prepája centrá osídlenia prvej skupiny a ťažiská osídlenia prvej úrovne v štáte a porovnateľné centrá mimo hraníc krajiny, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu rýchlostného typu,
- rozvojová os druhého stupňa – prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne s centrami osídlenia prvej skupiny a ťažiskami osídlenia prvej úrovne, resp. prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne medzi sebou, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu nadregionálneho významu alebo jednu rýchlostnú cestu,
- rozvojová os tretieho stupňa – prepája stredné centrá a ťažiská osídlenia tretej úrovne navzájom, ako aj ostatné vyhodnocované centrá osídlenia s ostatnými centrami osídlenia druhej skupiny.

Z pohľadu rozvoja územia Slovenska najdôležitejšia, teda rozvojová os I. stupňa, prepája Bratislavu a Košice (o. i.) severoslovenským dopravným koridorom cez Žilinu, Poprad a Prešov. Obec Červený Kláštor teda na tejto najvýznamnejšej osi neleží a z tohto dôvodu možno len ťažko očakávať priaznivý rozvojový impulz pre obec z vonkajšieho prostredia prostredníctvom súkromných investorov (ktorí by sa nemuseli usadiť priamo v obci, stačilo by v jej blízkosti – tak, aby vytvorili nové pracovné príležitosti v rámci rádia dennej dochádzky do zamestnania z obce Červený Kláštor).

Výrazným vonkajším rozvojovým impulzom pre oblasť Zamaguria by mohla byť zvýšená podpora zo strany vlády formou investičných stimulov pre tie priame zahraničné investície, ktoré sa realizujú čo najbližšie k tomuto regiónu (keď už nie priamo v ňom). Skúsenosti však ukazujú, že od roku 2002, kedy sa začalo s poskytovaním investičnej pomoci, jednotlivé slovenské vlády touto formou podporovali smerovanie priamych zahraničných investícií primárne do najrozvinutejších regiónov Slovenska (najmä do trojuholníka Bratislava – Trnava – Nitra, do Košíc a oblasti stredného Považia po Žilinu). Do oblasti

podtatranského regiónu a do Kežmarku (okresu patriaceho z hľadiska výšky miery nezamestnanosti medzi najproblémovejšie okresy Slovenska) smerovala len úplne minimálna časť investičnej pomoci vlády. Z prostredia investičnej pomoci teda len ťažko očakávať priaznivé rozvojové impulzy pre región v blízkej budúcnosti.

Ďalším rozvojovým impulzom, ktorý by mohol prísť z vonkajšieho prostredia, je (najmä finančná) pomoc vlády pre najmenej rozvinuté okresy, poskytovaná v súlade so zákonom č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov (NRO). Jedným z týchto NRO je aj okres Kežmarok. Podpora v rámci NRO má smerovať najmä na tvorbu nových pracovných miest. Hoci finančný balík, dostupný pre okres v rámci tejto podpory, nie je nejaký obrovský a teda neznamená nejaké výrazné investície, v prípade jeho vhodného využitia môže čiastočne prispieť k rozvoju okresu ako takého (a v rámci neho aj k rozvoju obce Červený Kláštor).

Štrukturálne fondy v programovom období 2021-2027

Jednou z možných ciest získavania finančných prostriedkov na realizáciu investičných akcií sú Európske štrukturálne a investičné fondy. Napriek tomu, že tieto európske štrukturálne a investičné fondy sú na Slovensku z aspektu regionálneho rozvoja definované ako „doplňkové“ zdroje financovania, v súčasnom modeli regionálnej politiky a nastavenia financovania samospráv sú práve tieto prostriedky z EŠIF hlavným zdrojom financií, bez ktorého by len ťažko boli samosprávy schopné financovať svoje rozvojové investičné projekty. V programovom období EÚ 2014 – 2020 čerpalo Slovensko európske štrukturálne a investičné fondy v rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti a v rámci Cieľa Európska územná spolupráca. V roku 2023 sa toto programové obdobie (z hľadiska financovania a ukončenia projektov) končí, pričom aktuálne sa už nachádzame v programovom období 2021-2027.

Schválená je už Partnerská dohoda medzi Slovenskom a EÚ na nastávajúce programové obdobie 2021-2027 a taktiež Operačný program Slovensko (SR už teda v novom období bude mať len jeden operačný program, čo je oproti minulému obdobiu 2014-2020 významná zmena). Riadiaci orgán OP Slovensko (ktorým je MIRRI SK) a sprostredkovateľské orgány tak môžu pripravovať výzvy na podávanie projektov.

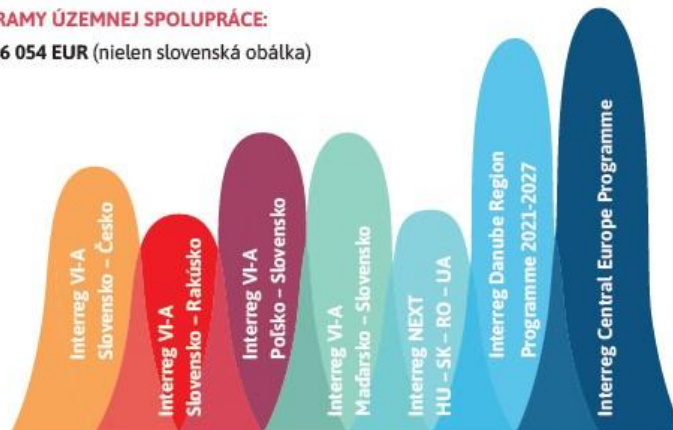
Ďalším významným zdrojom financovania rozvojových projektov v najbližších rokoch je pre Slovensko Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky (tzv. Plán obnovy). Čiastočne z tohto Plánu obnovy môžu čerpať aj samosprávy. Plán obnovy sa však už nezaraďuje medzi EŠIF, ide o samostatný zdroj financovania, ktorý vznikol na podnet EÚ ako reakcia na krízu, spôsobenú pandémiou COVID-19. Plán obnovy reaguje najmä na jej ekonomické dopady, v podmienkach Slovenskej republiky však aj na dlhodobé systémové nedostatky v slovenskej spoločnosti (SR je povinná uskutočňovať aj niektoré reformy).

Obrázok 3: Programy politiky súdržnosti v programovom období 2021 - 2027

▶▶ PROGRAM SLOVENSKO	12 593 734 933 EUR
▶▶ PROGRAM RYBNÉ HOSPODÁRSTVO SLOVENSKEJ REPUBLIKY	15 225 428 EUR
▶▶ PROGRAMY PRE OBLASŤ VNÚTORNÝCH ZÁLEŽITOSTÍ	103 625 941,98 EUR

PROGRAMY ÚZEMNEJ SPOLUPRÁČE:
904 756 054 EUR (nielen slovenská obálka)

▶▶ Interreg VI-A Slovensko - Česko	85 323 597 EUR
▶▶ Interreg VI-A Slovensko - Rakúsko	55 500 000 EUR
▶▶ Interreg VI-A Poľsko - Slovensko	129 839 952 EUR
▶▶ Interreg VI-A Maďarsko - Slovensko	129 000 000 EUR
▶▶ Interreg NEXT HU - SK - RO - UA	66 092 505 EUR
▶▶ Interreg Danube Region Programme 2021-2027	215 000 000 EUR
▶▶ Interreg Central Europe Programme	224 000 000 EUR

Zdroj: Tvoríme lepšie Slovensko (brožúra MIRRI SK)

Obrázok 4: Prehľad finančných zdrojov Programu Slovensko na obdobie 2021 - 2027

Zdroj: Tvoríme lepšie Slovensko (brožúra MIRRI SK)

Zmena klímy

Veľmi dôležitý faktor, ktorý bude čoraz viac ovplyvňovať rozvoj obce Červený Kláštor a ktorý je potrebné nutne riešiť, je zmena klímy (samozrejme, tento faktor neoplýva len na obec, ale pôsobí celosvetovo; v konečnom dôsledku však pôsobí aj lokálne – najčastejšie v podobe extrémnejších prejavov počasia ako sú horúčavy, povodne, suchá a pod.).

Zmena klímy ako fenomén 21. storočia sa stáva jednou z najväčších výziev environmentálnej politiky. Svetové ekonomické fórum vo svojej Správe o globálnych rizikách (2018), v ktorej pravidelne vyhodnocuje 50 najväčších globálnych rizík z hľadiska ich účinku, pravdepodobnosti a vzájomných interakcií, zaradilo extrémne prejavy počasia, krízu z nedostatku vody, prírodné katastrofy a zlyhanie zmierňovania zmeny klímy a adaptácie medzi 5 najväčších rizík súčasnosti (MŽP, 2018).

Za obdobie rokov 1881 – 2017 sa na Slovensku pozoroval:

- rast priemernej ročnej teploty vzduchu asi o 1,73 °C (z pohľadu ročných sezón k najrýchlejšiemu otepľovaniu dochádza v lete a na jar);
- priestorovo rozdielny trend ročných úhrnov atmosférických zrážok v priemere asi o 0,5 % (na juhu Slovenska bol pokles miestami aj viac ako 10 %, na severe a severovýchode ojedinele úhrn zrážok vzrástol do 3 %);
- pokles relatívnej vlhkosti vzduchu (na juhu Slovenska od roku 1900 doteraz o 5 %, na ostatnom území menej);
- pokles všetkých charakteristík snehovej pokrývky do výšky 1000 m n. m takmer na celom území Slovenska (vo väčšej nadmorskej výške bol zaznamenaný jej nárast);
- vzrast potenciálneho výparu a pokles vlhkosti pôdy – charakteristiky výparu vody z pôdy a rastlín, vlhkosti pôdy, slnečného žiarenia potvrdzujú, že najmä juh Slovenska sa postupne vysušuje;
- zmeny v premenlivosti klímy (najmä zrážkových úhrnov) – príkladom sú v krátkom časovom intervale striedajúce sa extrémne vlhké a suché roky: extrémne suchý rok 2003 a čiastočne aj 2007, extrémne vlhké roky 2010 a 2016 a mimoriadne suchý rok 2011 a čiastočne aj 2012. Za ostatných 15 rokov došlo k významnejšiemu rastu výskytu extrémnych denných a niekoľkodenných úhrnov zrážok, čo malo za následok zvýšenie rizika lokálnych povodní v rôznych oblastiach SR. Na druhej strane v období rokov 1989 – 2017 sa oveľa častejšie ako predtým vyskytovalo lokálne alebo celoplošné sucho, ktoré bolo zapríčinené predovšetkým dlhými periódami relatívne teplého počasia s malými úhrnmi zrážok v niektorej časti vegetačného obdobia. Zvlášť výrazné bolo sucho v rokoch 1990 – 1994, 2000, 2002, 2003 a 2007, v niektorých regiónoch na západe Slovenska aj v rokoch 2015 a 2017.

Riešením, ktoré by malo v konečnom dôsledku zabrániť, alebo aspoň minimalizovať riziká a negatívne dôsledky zmeny klímy, je kombinácia zmierňovacích opatrení zameraných na znižovanie emisií skleníkových plynov (mitigácia) s opatreniami, ktoré znížia zraniteľnosť a umožnia adaptáciu človeka a ekosystémov s nižšími ekonomickými, environmentálnymi a sociálnymi nákladmi. Cieľom adaptácie je zmierniť nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, znížiť zraniteľnosť a zvýšiť adaptívnu schopnosť prírodných a človekom vytvorených systémov voči aktuálnym, alebo očakávaným negatívnym dôsledkom zmeny klímy, a posilniť odolnosť celej spoločnosti zvyšovaním verejného povedomia v oblasti zmeny klímy a budovaním znalostnej základne pre účinnejšiu adaptáciu (MŽP, 2018).

STEEP analýza

Pri stretávaní sa s rôznymi problémami a výzvami je potrebné si uvedomiť, že ich riešenie môže byť v budúcnosti ovplyvnené rôznymi vonkajšími faktormi, ktoré obec nedokáže ovplyvniť. Úlohou STEEP analýzy (analýzy externého prostredia) je napomáhať tvorcom rozhodnutí predvídať budúci možný vývoj a na tieto zmeny sa pripraviť.

Formulár 4 (A8): STEEP analýza

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Starnutie obyvateľstva , emigrácia mladých ľudí do miest	Úroveň technológie poskytovateľa	Nové trhy a nové príležitosti (napr. cestovný ruch)	Vplyv rôznych subjektov na ŽP	Politika vlády v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti	Zmena postojov k lokálnemu rozvoju
Zmeny postojov a správania – aktívny tretí sektor	Dostupná technológia a využívaná technológia	Klesajúce trhy v niektorých poskytovaných službách	Možnosti obnovy a tvorby ŽP	Štrukturálna politika Európskej únie	Zmena životného štýlu
Zmeny správania obyvateľov	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Dostupnosť finančných zdrojov	Politika ŽP	Vojna na Ukrajine	Tímová spolupráca
Móda	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom technológie	Daňová politika	Podpora tvorby a ochrany ŽP	Zmena vlády ako výsledok volieb	Osobné hodnoty

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

A.III Zhodnotenie súčasného stavu územia

Zhodnotenie súčasného stavu územia je spracované formou SWOT analýzy. Tá bola vypracovaná na základe auditu rozvojových zdrojov obce.

SWOT analýza

Formulár 5 (A10): SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • atraktívne a zachované prírodné prostredie • poloha obce v chránených územiach • vysoká úroveň vytriedenia komunálnych odpadov • relatívne nízka miera nezamestnanosti • pomerne dobrá kvalita miestnych komunikácií • existencia pešej lávky ponad Dunajec • množstvo vybudovaných parkovacích a odstavných plôch v katastri obce • široká ponuka kultúrno-spoločenských a športových podujatí v obci počas roka • viaceré športoviská na realizáciu rôznych športov • výborná dostupnosť turistických služieb priamo v obci • výborné predpoklady rozvoja cestovného ruchu • dobré finančné hospodárenie obce • aktivita a výborná pripravenosť obce na získanie financií na realizáciu investičných akcií z externých dotačných zdrojov 	<ul style="list-style-type: none"> • trend mierneho klesania počtu obyvateľov • negatívny vývoj prirodzeného pohybu obyvateľstva • nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva • veľmi rýchle starnutie obyvateľstva • nepriaznivá štruktúra UoZ podľa doby evidencie a klasifikácie zamestnaní • nedobudovaná základná technická infraštruktúra (kanalizácia) • nevýhodná poloha obce vzhľadom na nadradenú dopravnú infraštruktúru (diaľnica, železnica) • slabá makropolohová atraktivita územia • nevýhodná poloha obce pomerne ďaleko od centier zamestnanosti (urbánnych centier) • nezrealizovaný projekt pozemkových úprav
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • realizácia projektu pozemkových úprav • využitie európskych štrukturálnych a investičných fondov, ako aj iných zdrojov na realizáciu rozvojových aktivít • možnosti podpory nezamestnaných občanov v rámci AOTP (menšie obecné služby, regionálna zamestnanosť...) 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočné využitie možných zdrojov z EÚ • vysoká administratívna náročnosť pre získanie financií z EŠIF • neustále zvyšovanie administratívnej záťaže výkonu miestnej samosprávy bez kompenzácie z hľadiska paralelného zvyšovania zdrojov (finančných, personálnych)

Zdroj: vlastné spracovanie

Kľúčové faktory a disparity územia

Vyhodnotením silných stránok a príležitostí zo SWOT analýzy boli identifikované hlavné faktory rozvoja obce. Podobne, na základe vyhodnotenia slabých stránok a ohrození boli identifikované hlavné disparity obce.

Hlavné faktory rozvoja:

- využitie výbornej geografickej polohy obce z hľadiska potenciálu pre ďalší rozvoj CR na báze atraktívneho prírodného prostredia a množstva kultúrno-historických pamiatok v okolí
- podpora cezhraničných kontaktov a ochota participovať na cezhraničnej spolupráci
- racionálne hospodárenie samosprávy
- pripravenosť obce na získanie externých zdrojov na realizáciu rozvojových projektov
- využitie zdrojov z EŠIF na realizáciu investičných a neinvestičných projektov, aktivita obce pri realizácii rozvojových projektov
- aktivita obce na poli zapájania sa do regionálnych kooperačných štruktúr

Hlavné disparity rozvoja:

- emigrácia obyvateľstva – z obce emigruje predovšetkým mladé obyvateľstvo, najčastejšie z dôvodu slabšej ponuky možností sebarealizácie (v porovnaní s veľkými mestami)
- nezamestnanosť obyvateľstva – obyvateľstvo, ktoré si nevie nájsť prácu a neemigruje, upadá kvôli absencii dostatočného príjmu na živobytie do sociálnych problémov
- veľká rozdrobenosť pozemkov a komplikovaná štruktúra vlastníckych vzťahov v katastrálnom území obce – výrazne limitujúci faktor potenciálnych rozvojových aktivít z dôvodu veľkej náročnosti z hľadiska vysporiadania vlastníckych vzťahov (napr. pre technickú infraštruktúru, budovanie chodníkov a pod.).

B-Strategická časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Rozvoj rôznych regiónov, od lokálnej po makroregionálnu úroveň, je nutné chápať, realizovať, uvažovať a posudzovať v čo možno najširších súvislostiach a väzbách, nie izolovane. Z tohto dôvodu je preto pre stanovenie rozvojovej stratégie obce nevyhnutné rešpektovať aj rôzne „nadradené“ stratégie, ktoré boli prijaté či už na nadnárodnej úrovni, na úrovni štátu alebo VÚC.

Na medzinárodnej úrovni je Slovenská republika viazaná najmä **Agendou 2030**. Ide o súhrn globálnych záväzkov, ktorými medzinárodné spoločenstvo reaguje na najzávažnejšie výzvy súčasnosti. Zmena klímy, chudoba, zvyšujúce sa ekonomické a sociálne nerovnosti alebo neudržateľnosť prevládajúcich vzorcov výroby a spotreby sú komplexné a navzájom previazané problémy. Izolované zásahy a opatrenia preto strácajú účinnosť pri ich riešení. Agenda 2030 bola prijatá členskými štátmi Organizácie Spojených národov v roku 2015 a vyzýva štáty k spoločnému koordinovanému postupu pri riešení globálnych výziev. Táto Agenda 2030 bola prijatá najmä za účelom zabezpečenia udržateľného rozvoja vo svete. Obsahuje spolu 17 cieľov, ktorých plnenie je v záujme udržateľného rozvoja potrebné naplňať.

Implementácia Agendy 2030 je na Slovensku inštitucionálne rozdelená medzi Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR a Ministerstvo zahraničných vecí SR. V konzultácii s odbornou verejnosťou bola Agenda 2030 na Slovensku premietnutá do užšieho súboru šiestich prioritných oblastí, ktoré zohľadňujú špecifiká Slovenska a ktoré budú základom ďalšej strategickej a koncepcnej práce. Sú nimi:

- *Vzdelanie pre dôstojný život,*
- *Smerovanie k znalostnej a environmentálnej udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí,*
- *Znižovanie chudoby a sociálna inklúzia,*
- *Udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy,*
- *Právny štát, demokracia a bezpečnosť,*
- *Dobré zdravie.*

Vyššie uvedené prioritné oblasti sa premietajú aj do opatrení regionálnej politiky, podporujúcich rozvoj jednotlivých regiónov Slovenska.

Strategická časť Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Červený Kláštor na roky 2024-2030 nadväzuje na analytickú časť, ktorá predstavuje komplexnú analýzu územia. Táto časť PHSR obsahuje stratégiu rozvoja obce s ohľadom na jej vnútorné špecifiká a danosti. Jej súčasťou je strategická vízia, formulácia a návrh stratégie rozvoja, ako aj formulácia cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.

Strategická vízia a hlavný cieľ obce

Vízia je želanou predstavou obyvateľov o budúcnosti, o tom, ako by mala obec vyzerieť. Je teda nástrojom na motiváciu, opisom ideálneho stavu, ktorý by sme chceli v budúcnosti dosiahnuť. Stanovuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na strednodobý časový horizont. Analýzou súčasného stavu obce, analýzou doteraz realizovaných a plánovaných projektov, na základe analýzy hlavných faktorov rozvoja a na základe funkcií, ktoré plní samospráva obce bola sformulovaná nasledovná **strategická vízia** obce Červený Kláštor:

Obec Červený Kláštor je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby.

Na dosiahnutie uvedenej strategickej vízie bude potrebné naplniť hlavný cieľ rozvoja obce Červený Kláštor na roky 2024-2030. **Hlavným cieľom** rozvoja obce je

„zvýšiť kvalitu života obyvateľov obce aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľadovaní životného prostredia obce“.

Stratégia rozvoja

Cieľom strategickej časti programu je navrhnuť priority a opatrenia, ktoré budú viesť k naplneniu stanovenej vízie. Ide o návrh takých priorít a opatrení, ktorých riešenie je buď priamo v kompetencii obce alebo tiež takých, ktoré síce nie sú priamo v jej kompetencii, avšak obec ich dokáže svojou činnosťou a svojimi schopnosťami ovplyvniť žiaducim smerom.

Definovanie stratégie rozvoja obce vychádza najmä z detailného poznania jej vnútorného prostredia a z poznania potrieb obyvateľstva, pričom priamo nadväzuje na výsledky analýz. Stratégia vychádza zo základného predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy od národnej po regionálnu úroveň budú zabezpečovať koordinovaný prístup v záujme dosiahnutia realizácie plánovaných zmien a že bude existovať dobrá informovanosť kľúčových aktérov regionálneho rozvoja.

Stratégia rozvoja obce je spracovaná v súlade s **Víziou a stratégiou rozvoja Slovenska do roku 2030**, ktorá plní úlohu Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky v zmysle zákona o podpore regionálneho rozvoja. Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 definuje (okrem iného) priority, ciele a nástroje podpory regionálneho rozvoja podľa typov regiónov, miest a obcí. Je v súlade s politikou súdržnosti Európskej únie v období 2021-2027, v rámci ktorej **Európska komisia zadefinovala 5 hlavných politických cieľov politiky súdržnosti:**

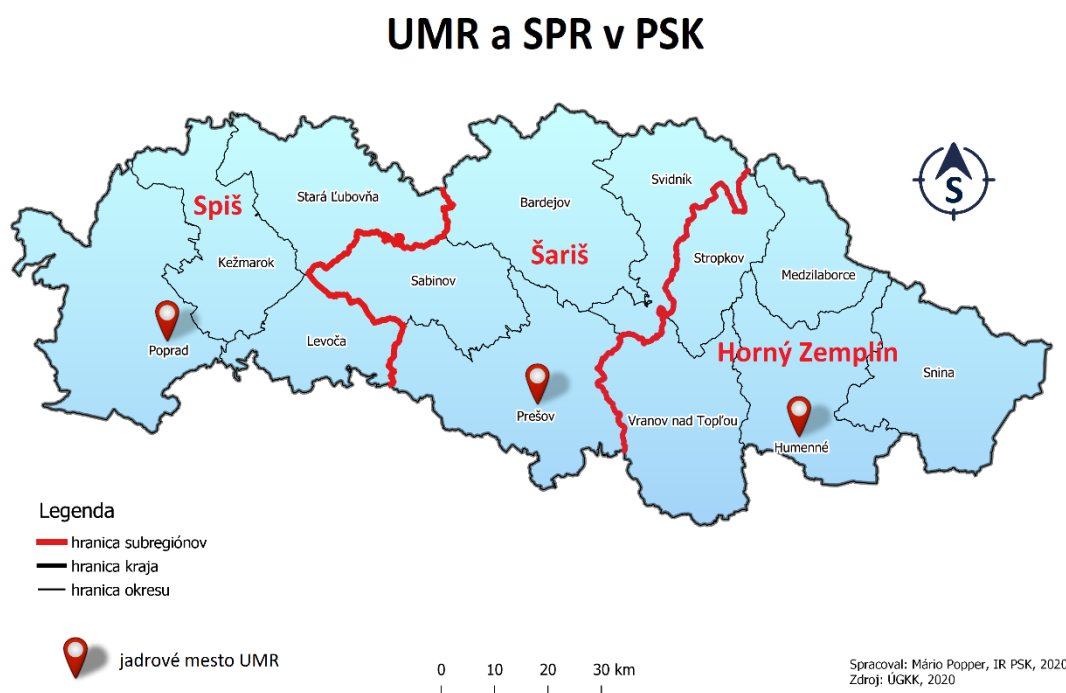
1. *Inteligentnejšia Európa* – inovatívna a inteligentná transformácia hospodárstva
2. *Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa*
3. *Prepojenejšia Európa* – mobilita a regionálna pripojiteľnosť IKT
4. *Sociálnejšia Európa* – vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv
5. *Európa bližšie k občanom* – udržateľný a integrovaný rozvoj mestských, vidieckych a pobrežných oblastí prostredníctvom miestnych iniciatív.

V novom programovom období (2021-2027) nastávajú v oblasti strategického plánovania a riadenia a implementácie eurofondov viaceré zásadné zmeny. Doposiaľ sa programy rozvoja obcí vypracúvali na úrovni VÚC a na úrovni obcí a miest (pričom obce mali možnosť vypracovať si spoločný program rozvoja obcí). Po novom sa do strategického plánovania pridáva ďalší „medzistupeň“. Tento nový medzistupeň predstavujú tzv. **Strategicko-plánovacie regióny (SPR)**, ktorých hranice zadefinuje príslušný VÚC a schváli ustanovená Rada partnerstva kraja. Pre každý SPR sa následne vypracúva špecifická stratégia, spracovaná vo forme **integrovanej územnej stratégie (IUS)** a obsahujúca špecifické ciele a operácie, vzťahujúce sa len na to-ktoré SPR. Cieľom je zabezpečiť adresnejšie operácie a podporu regiónom na medzistupni medzi regionálnou samosprávou (VÚC) a miestnou samosprávou (obce).

Tretí stupeň strategického plánovania budú stále tvoriť obce a mestá – tým je, samozrejme, ponechaná možnosť vypracovať si svoje vlastné PHSR (ak nevyužijú možnosť vypracovať si svoj PHSR ako súčasť spoločného programu rozvoja obcí). **Obec Červený Kláštor** leží v Prešovskom samosprávnom kraji a v programovom období 2021-2027 je **súčasťou** strategicko-plánovacieho regiónu **SPR Spiš**.

Obrázok 5: Strategicko-plánovacie regióny (SPR) a územia udržateľného mestského rozvoja (UMR) na území Prešovského kraja, ustanovené v programovom období 2021-2027

Zdroj: www.po-kraj.sk

Zmena nastáva v rámci územného rozvoja. **Každý samosprávny kraj** na Slovensku a každé **územie udržateľného mestského rozvoja (UMR)**³, zadefinované Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie, si v rámci svojho PHRSR (resp. integrovanej územnej stratégie)⁴ definuje tzv. **Integrované investičné balíčky (resp. integrované projektové balíčky)**. Tie pozostávajú z kľúčových projektov (ktorých realizácia je pre implementáciu daného projektového balíka kľúčová, nosná; bez nej by realizácia celého integrovaného balíka nemala zmysel a investície by neprinesli synergický efekt) a komplementárnych projektových balíkov (ktoré obsahujú indikatívne tematické projektové balíčky). Celý integrovaný projektový balík môže byť financovaný z rôznych zdrojov (napr. EŠIF, Plán obnovy, Fond pre spravodlivú transformáciu, tzv. Nórske fondy, úverové zdroje, vlastné zdroje, dotácie štátu a pod.). Tá časť integrovaného investičného balíka, ktorá bude financovaná len z EŠIF, sa nazýva **Integrovaná územná investícia (IUI, angl. skratka ITI)**.

Integrovaný územný rozvoj v rámci územného programu by už teda nemal byť realizovaný výlučne formou dopytovo-orientovaných projektov (ako tomu bolo doposiaľ). Časť IUI bude schvaľovaná Radou partnerstva daného VÚC (bez potreby vyhlasovania dopytovo-orientovaných výziev; výhodou tohto spôsobu schvaľovania bude, že najprv Rada partnerstva VÚC schváli konkrétny projektový zámer na realizáciu, takže žiadateľ bude mať istotu, že jeho projektový zámer určite získa financie na realizáciu; potom dostane úspešný žiadateľ čas na dopracovanie a dodanie všetkej potrebnej dokumentácie, ako napr. samotná projektová dokumentácia, územné rozhodnutie, stavebné povolenie a pod.; tento prístup môže teda potenciálne ušetriť žiadateľom množstvo financií, úsilia a času – keďže tí nebudú povinní mať pripravenú celú dokumentáciu už v čase podania žiadosti o NFP, ale až po jej schválení) a časť IUI sa bude stále implementovať formou dopytovo-orientovaných výziev, vyhlasovaných štátnymi orgánmi (rovnakým spôsobom ako tomu bolo doteraz).

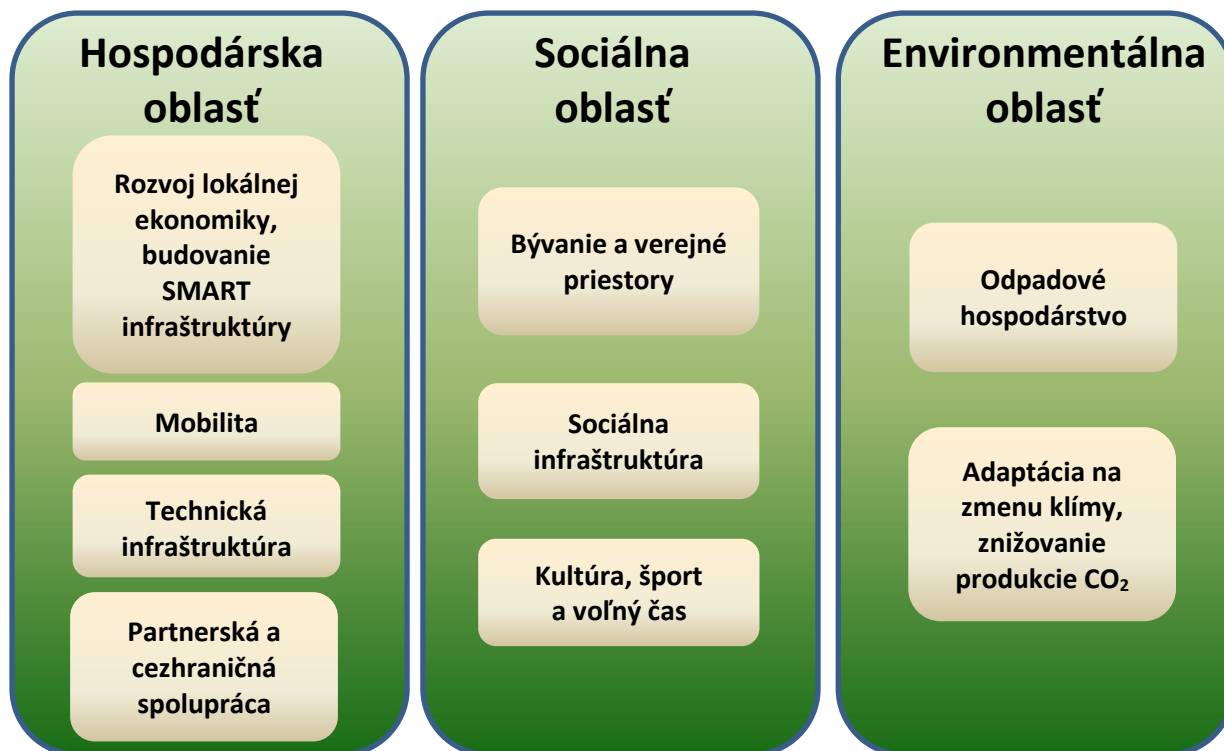
---

³ nazývané aj „mestská funkčná oblasť“

⁴ v prípade VÚC ide o PHRSR (pričom IUS môže byť integrálnou súčasťou PHRSR kraja alebo samostatnou stratégiou). V prípade území UMR podľa toho, či sa daný UMR rozhodol vypracovať si integrovanú územnú stratégiu vo forme spoločného programu rozvoja obcí na základe § 8a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja alebo ako samostatnú stratégiu

Pre naplnenie strategickej vízie (pozri predchádzajúcu kapitolu) si teda obec Červený Kláštor stanovila tri hlavné rozvojové oblasti a v rámci nich nasledovné priority:

- A.) **Hospodárska oblasť** – táto prioritná oblasť pozostáva zo 4 priorít: rozvoj lokálnej ekonomiky, budovanie SMART infraštruktúry (podpora malého a stredného podnikania, podpora miestnej hospodárskej základne, zavádzanie inovácií, rozvoj poľnohospodárstva, rozvoj digitalizácie, realizácia SMART riešení, skvalitňovanie verejných služieb, rozvoj cestovného ruchu), mobilita (rekonštrukcia starých a výstavba nových miestnych komunikácií a chodníkov), technická infraštruktúra (dobudovanie technickej vybavenosti obce) a partnerská spolupráca (spolupráca s partnerskými obcami).
- B.) **Sociálna oblasť** – prioritná oblasť pozostávajúca z 3 rozvojových priorít: bývanie a verejné priestory (podpora bývania v obci, príprava pozemkov na IBV, obnova verejných priestorov), sociálna infraštruktúra (poskytovanie sociálnych služieb a realizácia sociálnych aktivít) a kultúra, šport a voľný čas (skvalitnenie občianskej vybavenosti, rekonštrukcia a výstavba športových a oddychových zariadení, podpora kultúrnych a športových podujatí a telies).
- C.) **Environmentálna oblasť** – tretia prioritná oblasť pozostáva z 2 rozvojových priorít: odpadové hospodárstvo (podpora triedeného zberu, zvyšovanie úrovne vytriedenia komunálnych odpadov) a adaptácia na zmenu klímy, znižovanie produkcie CO₂ (realizácia zelených a modrých investícií, zvyšovanie biodiverzity, využívanie obnoviteľných zdrojov energie, zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, realizácia protipovodňových opatrení).

Prostredníctvom týchto troch prioritných oblastí a definovaných priorit, ktoré sú v programovej časti dokumentu rozpracované do jednotlivých opatrení a projektových zámerov, bude obec naplňovať definovanú strategickú víziu rozvoja. Splnením jednotlivých cieľov a stanovených opatrení bude zabezpečovať zvyšovanie kvality života svojich obyvateľov.

Formulár 6 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov

Vízia			
„Obec Červený Kláštor je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby“			
Hlavný cieľ			
„zvýšiť kvalitu života obyvateľov obce aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľaďovaní životného prostredia obce“			
Prioritná oblasť	Hospodárska	Sociálna	Environmentálna
Strategický cieľ	Rozvíjať vnútorný potenciál územia, založený na podpore miestneho hospodárstva a vybudovanej dopravnej a technickej infraštruktúry	Podporovať skvalitňovanie občianskej vybavenosti a zabezpečovať pre obyvateľov dôstojné podmienky spoločenského vyžitia	Zabezpečiť pre obyvateľov obce ako aj jej návštevníkov kvalitné životné prostredie
Priority	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj lokálnej ekonomiky, budovanie SMART infraštruktúry • Mobilita • Technická infraštruktúra • Partnerská a cezhraničná spolupráca 	<ul style="list-style-type: none"> • Bývanie a verejné priestory • Kultúra, šport a voľný čas 	<ul style="list-style-type: none"> • Odpadové hospodárstvo • Adaptácia na zmenu klímy, znižovanie produkcie CO₂
Opatrenia	1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov 1.2 Rozvoj digitalizácie a SMART infraštruktúry, vrátane modernizácie verejných služieb 1.3 Podpora rozvoja cestovného ruchu, budovanie turistickej infraštruktúry 1.4 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry 1.5 Zlepšenie technickej vybavenosti obce 1.6 Spolupráca s partnerskými obcami	2.1 Tvorba možností pre rozvoj bývania 2.2 Úprava verejných priestorov, vrátane zvyšovania bezpečnosti obyvateľov 2.3 Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít 2.4 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti 2.5 Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času 2.6 Podpora spoločenského a kultúrneho života	3.1 Skvalitnenie nakladania s odpadmi a podpora zhodnocovania odpadov 3.2 Realizácia adaptačných a mitigačných opatrení na zmenu klímy, zelené a modré investície, zvyšovanie biodiverzity 3.3 Zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, prechod na OZE 3.4 Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry

Zdroj: vlastné spracovanie

C-Programová časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Programová časť PHSR nadväzuje na strategickú časť a obsahuje opatrenia a projektové zámery na zabezpečenie realizácie programu rozvoja, vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti na úroveň opatrení a projektových zámerov. Táto časť obsahuje:

- konkrétne opatrenia a projektové zámery, vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Opactrenia a projektové zámery podľa prioritných oblastí

V strategickú časť zadanú definované priority v rámci troch prioritných oblastí (hospodárskej, sociálnej, environmentálnej) obsahujú viaceré opactrenia, pričom každé opactrenie pozostáva z jedného alebo viacerých konkrétnych projektových zámerov. Tie sú plne v súlade s 5 hlavnými politickými cieľmi politiky súdržnosti Európskej únie na programové obdobie 2021-2027. Realizácia projektových zámerov v rámci zadanú definovaných opactrení podporí **inteligentnú transformáciu hospodárstva**, napomôže **prechodu na ekologickejšiu nízkouhlíkovú Európu**, posilní **mobilitu a digitalizáciu**, prispeje k budovaniu **sociálnejšej Európy** a posilní **miestny rozvoj** (samozrejme, myslí sa tu realizácia projektových zámerov na území obce – pričom tieto projektové zámery svojím malým dielom napomôžu realizácii systémových zmien v celoslovenskom a európskom meradle).

Všetky projektové zámery, ktoré samospráva plánuje v strednodobom horizonte realizovať, sú uvedené v nasledujúcom formulári. Niektoré projektové zámery sú pritom „zložitejšie“ – budú si vyžadovať napr. spracovanie projektovej dokumentácie, inžinierske činnosti, zapojenie väčšieho počtu osôb do manažmentu takéhoto projektu a pod. Zároveň sú tu však uvedené aj také projektové zámery, ktoré predstavujú spravidla jednoduchšie „činnosti“ (nie je potrebné realizovať ich ako projekt; spravidla ide „jednoduchšie“, menej náročné činnosti). Všetky takéto zámery – či už „jednoduchšie“ alebo „zložitejšie“ – budeme v tejto aj ďalších kapitolách označovať pod rovnakým názvom „**projektový zámer**“.

Všetky projektové zámery, ktoré sú v tomto PHSR zadanú definované, môžu byť realizované v rámci **integrovanych investičných balíkov**, zadanú definovaných či už v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (**PHRSR VÚC Prešov**) alebo v integrovanej územnej stratégii SPR Spiš (**IUS SPR Spiš**); môžu byť taktiež zahrnuté medzi **integrovane územné investície** (financované z EŠIF).

Formulár 7 (P1): Prehľad opactrení a projektových zámerov podľa oblastí

Prioritná oblasť 1 – HOSPODÁRSKA	
Opactrenie	Projektový zámer
1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov	Proj. zámer 1.1.1: Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci <ul style="list-style-type: none"> - príprava pozemkov, budov, priestorových a technických podmienok pre vznik nových služieb a rozvoj existujúcich podnikateľských aktivít - prenájom obecných pozemkov a budov - podpora subjektov lesného hospodárstva a zhodnocovania drevnej hmoty - podpora poľnohospodárskych subjektov

	<p>Proj. zámer 1.1.2: Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov - zavádzanie nových produktov, zlepšených procesov, využívanie nových materiálov, zlepšovanie výrobných metód</p> <p>Proj. zámer 1.1.3: Príprava územia pre podnikanie a služby v časti Smerdžonka (pozemky, parcely, infraštruktúra...) - realizácia všetkých potrebných krokov k príprave územia na podnikanie a služby v zmysle územného plánu obce</p>
<p>1.2 Rozvoj digitalizácie a SMART infraštruktúry, vrátane modernizácie verejných služieb</p>	<p>Proj. zámer 1.2.1: Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejnú službu - realizácia podporných aktivít pri zavádzaní digitálnych riešení do spoločnosti (napr. v doprave, cestovnom ruchu, odpadovom hospodárstve, vo výrobných procesoch, pri poskytovaní elektronických služieb občanom a pod.)</p> <p>Proj. zámer 1.2.2: Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce - realizácia vzdelávacích aktivít pre zamestnancov pracujúcich v podnikoch a verejnej správe a pre miestnych obyvateľov</p> <p>Proj. zámer 1.2.3: Spracovanie nového územného plánu v digitálnej podobe - vypracovanie úplne nového územného plánu, reagujúceho na zmenené spoločenské podmienky a potreby - digitálne spracovanie územného plánu</p>
<p>1.3 Podpora rozvoja cestovného ruchu, budovanie turistickej infraštruktúry</p>	<p>Proj. zámer 1.3.1: Výstavba cyklistického chodníka Červený Kláštor - Majere - Spišská Stará Ves, vrátane doplnkovej infraštruktúry - vybudovanie samostatného, od komunikácie stavebne oddeleného cyklistického chodníka v smere na Spišskú Starú Ves a jeho prepojenie na poľskú cyklistickú sieť - osadenie altánkov, lavičiek, informačných tabúl, nabíjačiek na elektrické bicykle a pod.</p>

	<p>Proj. zámer 1.3.2: Výstavba cyklistického chodníka Červený Kláštor - Haligovce - V. Lipník - Lesnica, vrátane doplnkovej infraštruktúry</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie samostatného, od komunikácie stavebne oddeleného cyklistického chodníka v smere na Haligovce a Lesnicu a jeho prepojenie na poľskú cyklistickú sieť - osadenie altánkov, lavičiek, informačných tabúl, nabíjačiek na elektrické bicykle a pod. <p>Proj. zámer 1.3.3: Osvetlenie cyklistického chodníka od cintorína po areál Rezortu Pltník</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie verejného osvetlenia na predmetnom úseku cyklistického chodníka <p>Proj. zámer 1.3.4: Výstavba promenádneho chodníka Kúpele Smerdžonka - NKP Kláštor kartuziánov</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie kvalitného a dostatočne širokého chodníka medzi dvomi strediskami cestovného ruchu <p>Proj. zámer 1.3.5: Sanácia starého amfiteátra pod Tromi Korunami, zriadenie oddychovej zóny</p> <ul style="list-style-type: none"> - v spolupráci s inými subjektmi realizácia sanácie starého amfiteátra - vybudovanie oddychovej zóny v lokalite Pod Tromi Korunami <p>Proj. zámer 1.3.6: Vybudovanie vyhlídkového miesta na obec a okolie</p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba vyhlídkovej konštrukcie na vyvýšenom mieste na území obce
<p>1.4 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry</p>	<p>Proj. zámer 1.4.1: Modernizácia miestnych komunikácií a chodníkov</p> <ul style="list-style-type: none"> - obnova poškodeného povrchu miestnych komunikácií a chodníkov <p>Proj. zámer 1.4.2: Vybudovanie novej komunikácie, chodníka a infraštruktúry pre IBV Pod Pastrníkom</p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba novej miestnej komunikácie k lokalite IBV - vybudovanie chodníka pre peších a ďalšej potrebnej infraštruktúry

	<p>Proj. zámer 1.4.3: Vybudovanie novej komunikácie, chodníka a infraštruktúry v lokalite Pri Rybníku - výstavba novej miestnej komunikácie k lokalite Pri rybníku - vybudovanie chodníka pre peších a ďalšej potrebnej infraštruktúry</p> <p>Proj. zámer 1.4.4: Realizácia bezpečnostných prvkov v doprave (prechody, osvetlenia, informačný systém parkovísk, analýza dopr. pruhov a pod.) - zvýšenie dopravnej bezpečnosti na vybraných úsekoch inštaláciou osvetlenia na prechodoch, meračov a spomaľovačov rýchlosti a iných bezpečnostných prvkov - zriadenie informačného systému parkovísk na lepšiu informovanosť vodičov ohľadom voľných parkovacích miest</p> <p>Proj. zámer 1.4.5: Riešenie statickej dopravy v obci - rozšírenie parkovacích kapacít pre motorové vozidlá v časti Kvašné lúky - zvýšenie kapacity parkovacích miest v obci</p>
<p>1.5 Zlepšenie technickej vybavenosti obce</p>	<p>Proj. zámer 1.5.1: Dobudovanie ČOV 2 pre časť Smerdžonka (výstavba budovy, potrubné prepojenia, kanalizačné zberače...) - výstavba budovy čističky odpadových vôd - osadenie potrubných rozvodov a ďalšej zbernej infraštruktúry, pripojenie kanalizačných vetiev na ČOV</p> <p>Proj. zámer 1.5.2: Optimalizácia a modernizácia ČOV 1 (fotovoltaika, dodávka tlak. vzduchu a jeho regulácia) - zníženie energetickej náročnosti prevádzky ČOV využitím obnoviteľných zdrojov energie - obnova a modernizácia technológie</p>
<p>1.6 Spolupráca s partnerskými obcami</p>	<p>Proj. zámer 1.6.1: Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce - rozvoj spolupráce s partnerskými obcami/mestami</p>
<p>Prioritná oblasť 2 – SOCIÁLNA</p>	
<p>Opatrenie</p>	<p>Projektový zámer</p>
<p>2.1 Tvorba možností pre rozvoj bývania</p>	<p>Proj. zámer 2.1.1: Komplexná príprava lokality Pod Pastrníkom (JPÚ, pozemky, parcely, infraštruktúra...) - realizácia jednoduchých pozemkových úprav v lokalite IBV Pod Pastrníkom</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - vysporiadanie vlastníckych práv, vytvorenie vhodnej štruktúry parciel pre IBV - výstavba potrebnej infraštruktúry pre budúcu výstavbu rodinných domov
<p>2.2 Úprava verejných priestorov, vrátane zvyšovania bezpečnosti obyvateľov</p>	<p>Proj. zámer 2.2.1: Obnova verejného parku (osvetlenie, nový chodník, doplnenie mobiliáru, detských atrakcií...)</p> <ul style="list-style-type: none"> - revitalizácia a modernizácia existujúceho parku, obnova verejného osvetlenia, úprava a výstavba chodníkov, osadenie obecného mobiliáru (lavičky, koše, informačné tabule...), osadenie rôznych atrakcií <p>Proj. zámer 2.2.2: Komplexná úprava odtokových pomerov v obci Červený Kláštor</p> <ul style="list-style-type: none"> - úprava, modernizácia a výstavba nových prvkov, regulujúcich odtokové pomery v obci za účelom zvýšenia kvality verejných priestorov <p>Proj. zámer 2.2.3: Rozšírenie kamerového systému</p> <ul style="list-style-type: none"> - osadenie ďalších bezpečnostných kamier za účelom prevencie kriminality a protispoločenského správania v obci, príp. aj monitorovania bezpečnosti cestnej premávky
<p>2.3 Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít</p>	<p>Proj. zámer 2.3.1: V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP</p> <ul style="list-style-type: none"> - spolupráca obce s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny pri realizácii projektov na úseku aktívnych opatrení trhu práce <p>Proj. zámer 2.3.2: Zriadenie denného stacionára</p> <ul style="list-style-type: none"> - zavedenie novej sociálnej služby denného stacionára pre miestnych obyvateľov, dostupnej priamo v obci
<p>2.4 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti</p>	<p>Proj. zámer 2.4.1: Rekonštrukcia interiéru kultúrneho domu</p> <ul style="list-style-type: none"> - vykonanie všetkých potrebných rekonštrukčných prác v interiéri KD za účelom jeho efektívnejšej prevádzky, modernizácie a skvalitnenia pre organizáciu kultúrno-spoločenských podujatí <p>Proj. zámer 2.4.2: Prestrešenie vstupu kostola Najsv. Trojice v Červenom Kláštore</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie strešnej konštrukcie pri vstupe do kostola

<p>2.5 Skvalitnenie ponuky športového využitia a trávenia voľného času</p>	<p>Proj. zámer 2.5.1: Vybudovanie outdoorového parku s lezeckou stenou - vybudovanie exteriérových priestorov na realizáciu športových a voľnočasových aktivít</p> <p>Proj. zámer 2.5.2: Budovanie trás na bežecké lyžovanie - každoročné budovanie zimných bežeckých trás na bežecké lyžovanie v prípade priaznivých podmienok, ich prepojenie s katastrami iných obcí</p>
<p>2.6 Podpora spoločenského a kultúrneho života</p>	<p>Proj. zámer 2.6.1: Podpora kultúrnych a športových podujatí - podpora kultúrnych podujatí - podpora športových podujatí - podpora miestnych kultúrnych a športových telies</p>
<p>Prioritná oblasť 3 – ENVIRONMENTÁLNA</p>	
<p>Opatrenie</p>	<p>Projektový zámer</p>
<p>3.1 Skvalitnenie nakladania s odpadmi a podpora zhodnocovania odpadov</p>	<p>Proj. zámer 3.1.1: Skvalitnenie systému zberu odpadov, zavádzanie SMART prvkov v odpadovom hospodárstve - zvýšenie efektivity triedeného zberu odpadov - rozšírenie možností zberu tzv. zeleného biologicky rozložiteľného a kuchynského odpadu z domácností - rozširovanie ponuky triedeného zberu o ďalšie druhy odpadov - implementácia rôznych SMART prvkov za účelom kvalitatívneho zlepšenia nakladania s odpadmi</p>
<p>3.2 Realizácia adaptačných a mitigačných opatrení na zmenu klímy, zelené a modré investície, zvyšovanie biodiverzity</p>	<p>Proj. zámer 3.2.1: Údržba a revitalizácia zelene na verejných priestranstvách, výsadba stromov a krov - výkon starostlivosti o verejnú zeleň - výsadba novej zelene (stromy, kríky, tráva, kvety a pod.) za účelom rozširovania zelených plôch v intraviláne obce</p> <p>Proj. zámer 3.2.2: Realizácia ďalších adaptačných opatrení a opatrení na zvyšovanie biodiverzity v sídelnom prostredí - v spolupráci rôznymi subjektmi realizácia rôznych ďalších adaptačných opatrení, ako napr. dažďová záhrada, hmyzí hotel, včelia záhrada, vodná fontána, zelené parkovisko a pod.</p>

<p>3.3 Zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, prechod na OZE</p>	<p>Proj. zámer 3.3.1: Výstavba fotovoltaických elektrární na strechách obecných budov - osadenie príslušnej techniky na výrobu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie</p> <p>Proj. zámer 3.3.2: Podpora využívania obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie vo verejných budovách a na verejných plochách - realizácia ďalších podporných krokov na využívanie OZE a AZE (napr. zatepľovanie budov, výmena kotlov a pod.)</p>
<p>3.4 Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry</p>	<p>Proj. zámer 3.4.1: Realizácia protipovodňových opatrení na miestnych tokoch - vykonanie potrebných úprav na miestnych vodných tokoch, ktoré sa počas privalových alebo dlhotrvajúcich dažďov vylievajú a predstavujú ohrozenie pre ich okolie</p>

Zdroj: Obecný úrad Červený Kláštor, vlastné spracovanie

Súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie PHSR. Ukazovatele výsledkov a dopadov pre PHSR obce sú spracované v nasledujúcom formulári. Rozdelené sú do troch kategórií:

- ukazovatele výstupu – práce, tovary a služby, financované počas realizácie aktivít projektu,
- ukazovatele výsledku – okamžitý efekt realizácie aktivít projektu, príp. služby poskytnuté cieľovej skupine,
- ukazovatele dopadu – dlhodobý efekt vplyvu na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu.

Východiskové hodnoty dopadových ukazovateľov v rámci hodnotenia dopadov pre PHSR obce boli stanovené spravidla ako nulové v roku 2023, cieľové hodnoty boli stanovené pre roky 2026 a 2030.

Formulár 8 (P2): Zoznam merateľných ukazovateľov v rámci jednotlivých opatrení PHSR

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota	
				2023	2026	2030
Hospodárska oblasť						
Opatrenie 1.1. - Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov						
Výsledok	Podpora podnikateľa	OcÚ	počet / rok	0	1	2
Výsledok	Nové prevádzky v Smerdžonke	OcÚ	počet	0	2	4
Opatrenie 1.2. - Rozvoj digitalizácie a SMART infraštruktúry, vrátane modernizácie verejných služieb						
Výstup	Realizované digitálne riešenia	OcÚ, zamestnávateľa	počet	0	3	6
Výstup	Nový územný plán	OcÚ	dokumentácia	0	0	1
Opatrenie 1.3. - Podpora rozvoja cestovného ruchu, budovanie turistickej infraštruktúry						
Výsledok	Vybudovaný cyklistický chodník v smere na Sp. St. Ves	OcÚ	súbor objektov	0	0	1
Výsledok	Vybudovaný cyklistický chodník v smere na Haligovce	OcÚ	súbor objektov	0	0	1

Výsledok	Zrealizované osvetlenie cyklistického chodníka cintorín - Rezort Pltník	OcÚ	súbor objektov	0	1	1
Výsledok	Vybudovaný promenádny chodník	OcÚ	objekt	0	0	1
Výsledok	Sanovaný starý amfiteáter	OcÚ	objekt	0	0	1
Výsledok	Vybudovaná oddychová zóna	OcÚ	súbor objektov	0	0	1
Výsledok	Vybudovaná vyhliadka	OcÚ	objekt	0	0	1
Dopad	Vyšší počet turistov v obci (o koľko)	OcÚ	%	0	20	50
Opatrenie 1.4. - Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry						
Výsledok	Modernizované miestne komunikácie a chodníky	OcÚ	súbor objektov	0	1	1
Výsledok	Novo vybudované cesty a chodníky v IBV Pod Pastrníkom	OcÚ	súbor objektov	0	0	1
Výsledok	Novo vybudované cesty a chodníky pri rybníku	OcÚ	súbor objektov	0	0	1
Výsledok	Zrealizované bezpečnostné prvky	OcÚ	súbor objektov a aktivít	0	1	1
Výsledok	Vyšší počet parkovacích miest (o koľko)	OcÚ	%	0	10	15
Opatrenie 1.5. - Zlepšenie technickej vybavenosti obce						
Výsledok	Dobudovaná ČOV 2	OcÚ	súbor objektov	0	1	1
Výsledok	Modernizovaná ČOV 1	OcÚ	objekt	0	1	1
Výsledok	Obyvatelia pripojení na vodovodnú a kanalizačnú sieť	OcÚ	počet	180	230	260
Opatrenie 1.6. - Spolupráca s partnerskými obcami						
Výsledok	Podporené partnerské projekty	OcÚ	počet	0	3	5
Sociálna oblasť						
Opatrenie 2.1. - Tvorba možností pre rozvoj bývania						
Výsledok	Vytvorené nové parcely pre výstavbu RD s pripravenou infraštruktúrou	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1
Opatrenie 2.2. - Úprava verejných priestorov, vrátane zvyšovania bezpečnosti obyvateľov						

Výsledok	Obnovený verejný park	OcÚ	súbor objektov	0	1	1
Výsledok	Realizovaný projekt úpravy odtokových pomerov	OcÚ	súbor objektov	0	0	1
Výsledok	Vyšší počet kamier v obci (o koľko)	OcÚ	počet	0	10	10
Opatrenie 2.3. - Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít						
Výsledok	Znevýhodnené osoby, zamestnané v obci	OcÚ, UPSVaR	počet	0	1	2
Výsledok	Poskytované služby denného stacionára	OcÚ	počet služieb	0	1	1
Opatrenie 2.4. - Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti						
Výsledok	Zrekonštr. interiér KD	OcÚ	objekt	0	1	1
Výsledok	Prestrešený vstup do kostola	OcÚ	objekt	0	1	1
Opatrenie 2.5. - Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času						
Výsledok	Vybudovaný outdoorový park	OcÚ	súbor objektov	0	1	1
Výsledok	Každoročne budované zimné bežecké trasy	OcÚ	aktivita/rok	1	1	1
Opatrenie 2.6. - Podpora spoločenského a kultúrneho života						
Výsledok	Zrealizované kultúrne a športové podujatia	OcÚ	počet/rok	10	12	14
Výsledok	Podporené subjekty	OcÚ	počet/rok	0	1	2
Environmentálna oblasť						
Opatrenie 3.1. - Skvalitnenie nakladania s odpadmi a podpora zhodnocovania odpadov						
Výsledok	Skvalitnený systém zberu odpadov	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1
Výsledok	Úroveň vytriedenia odpadov	OcÚ	%	73	80	85
Opatrenie 3.2. - Realizácia adaptačných a mitigačných opatrení na zmenu klímy, zelené a modré investície, zvyšovanie biodiverzity						
Výstup	Revitalizovaná zeleň na verejných priestranstvách	OcÚ	súbor objektov	0	1	1
Výstup	Realizované ďalšie adaptačné opatrenia	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1
Opatrenie 3.3. - Zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, prechod na OZE						
Výstup	Osadené fotovoltaické panely na obecných budovách	OcÚ	súbor objektov	0	0	1
Výstup	Obnovená budova kultúrneho domu	OcÚ	objekt	0	1	1

Výsledok	Nižšia spotreba energie v budovách	OcÚ	%	0	30	60
Opatrenie 3.4. - Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry						
Výstup	Zrealizované protipovodňové a vodozadržné opatrenia	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad Červený Kláštor, vlastné spracovanie

D-Realizačná časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovenia merateľných ukazovateľov a vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov. Realizačná časť obsahuje:

- akčný plán,
- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR.

Akčný plán obce

Akčný plán predstavuje konkrétny harmonogram činností súvisiacich s rozvojom obce v nadväznosti na prioritné oblasti sociálno-ekonomického rozvoja. Tento plán vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektových zámernov. Obsahuje predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie a predpokladanú (odhadovanú) výšku zdrojov na ich realizáciu.

Formulár 9 (R1): Akčný plán

Opatrenie, projektový zámer	Odhadovaný termín realizácie	Financovanie (tis. eur)	Zodpovedný
HOSPODÁRSKA OBLASŤ			
PRIORITA: ROZVOJ LOKÁLNEJ EKONOMIKY, BUDOVANIE SMART INFRAŠTRUKTÚRY			
Opatrenie 1.1: Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov			
<i>Proj. zámer 1.1.1: Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci</i>	od 2024 priebežne	1,00	obec
<i>Proj. zámer 1.1.2: Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov</i>	od 2024 priebežne	0,50	obec, firmy
<i>Proj. zámer 1.1.3: Príprava územia pre podnikanie a služby v časti Smerdžonka (pozemky, parcely, infraštruktúra...)</i>	2024-2030	50,00	obec, firmy
Opatrenie 1.2: Rozvoj digitalizácie a SMART infraštruktúry, vrátane modernizácie verejných služieb			
<i>Proj. zámer 1.2.1: Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby</i>	od 2024 priebežne	2,00	obec, firmy
<i>Proj. zámer 1.2.2: Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce</i>	od 2024 priebežne	0,50	obec
<i>Proj. zámer 1.2.3: Spracovanie nového územného plánu v digitálnej podobe</i>	2026-2028	35,00	obec
Opatrenie 1.3: Podpora rozvoja cestovného ruchu, budovanie turistickej infraštruktúry			
<i>Proj. zámer 1.3.1: Výstavba cyklistického chodníka Červený Kláštor - Majere - Spišská Stará Ves, vrátane doplnkovej infraštruktúry</i>	2024-2028	1 000,00	obec, partneri

Proj. zámer 1.3.2: Výstavba cyklistického chodníka Červený Kláštor - Haligovce - V. Lipník - Lesnica, vrátane doplnkovej infraštruktúry	2024-2028	900,00	obec, VÚC, partneri
Proj. zámer 1.3.3: Osvetlenie cyklistického chodníka od cintorína po areál Rezortu Pltník	2024-2025	55,00	obec, partneri
Proj. zámer 1.3.4: Výstavba promenádneho chodníka Kúpele Smerdžonka - NKP Kláštor kartuziánov	2025-2028	200,00	obec, partneri
Proj. zámer 1.3.5: Sanácia starého amfiteátra pod Troma Korunami, zriadenie oddychovej zóny	2025-2027	150,00	obec, ŠOP SR
Proj. zámer 1.3.6: Vybudovanie vyhladkového miesta na obec a okolie	2027	60,00	obec
PRIORITA: MOBILITA			
Opatrenie 1.4: Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry			
Proj. zámer 1.4.1: Modernizácia miestnych komunikácií a chodníkov	2025-2030	50,00	obec
Proj. zámer 1.4.2: Vybudovanie novej komunikácie, chodníka a infraštruktúry pre IBV Pod Pastrníkom	2027-2029	50,00	obec
Proj. zámer 1.4.3: Vybudovanie novej komunikácie, chodníka a infraštruktúry v lokalite Pri Rybníku	2025-2027	40,00	obec
Proj. zámer 1.4.4: Realizácia bezpečnostných prvkov v doprave (prechody, osvetlenia, informačný systém parkovísk, analýza dopr. pruhov a pod.)	2024-2030	40,00	obec, VÚC, ODI
Proj. zámer 1.4.5: Riešenie statickej dopravy v obci - rozšírenie parkovacích kapacít pre motorové vozidlá v časti Kvašné lúky	2025-2026	30,00	obec
PRIORITA: TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA			
Opatrenie 1.5: Zlepšenie technickej vybavenosti obce			
Proj. zámer 1.5.1: Dobudovanie ČOV 2 pre časť Smerdžonka (výstavba budovy, potrubné prepojenia, kanalizačné zberače...)	2024-2026	690,00	obec
Proj. zámer 1.5.2: Optimalizácia a modernizácia ČOV 1 (fotovoltaika, dodávka tlak. vzduchu a jeho regulácia)	2024-2025	50,00	obec
PRIORITA: PARTNERSKÁ A CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA			
Opatrenie 1.6: Spolupráca s partnerskými obcami			
Proj. zámer 1.6.1: Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce	od 2024 pribežne	10,00	obec
SOCIÁLNA OBLASŤ			
PRIORITA: BÝVANIE A VEREJNÉ PRIESTORY			
Opatrenie 2.1: Tvorba možností pre rozvoj bývania			
Proj. zámer 2.1.1: Komplexná príprava lokality Pod Pastrníkom (JPÚ, pozemky, parcely, infraštruktúra...)	2024-2030	250,00	obec, vlastníci

Opatrenie 2.2: Úprava verejných priestorov, vrátane zvyšovania bezpečnosti obyvateľov			
<i>Proj. zámer 2.2.1: Obnova verejného parku (osvetlenie, nový chodník, doplnenie mobiliáru, detských atrakcií...)</i>	2025-2026	30,00	obec
<i>Proj. zámer 2.2.2: Komplexná úprava odtokových pomerov v obci Červený Kláštor</i>	2025-2027	850,00	obec
<i>Proj. zámer 2.2.3: Rozšírenie kamerového systému</i>	2025-2026	20,00	obec
PRIORITA: SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA			
Opatrenie 2.3: Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít			
<i>Proj. zámer 2.3.1: V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP</i>	2024-2030	15,00	obec, UPSVaR
<i>Proj. zámer 2.3.2: Zriadenie denného stacionára</i>	2025-2026	20,00	obec
PRIORITA: KULTÚRA, ŠPORT A VOĽNÝ ČAS			
Opatrenie 2.4: Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti			
<i>Proj. zámer 2.4.1: Rekonštrukcia interiéru kultúrneho domu</i>	2025-2026	70,00	obec
<i>Proj. zámer 2.4.2: Prestrešenie vstupu kostola Najsv. Trojice v Červenom Kláštore</i>	2024	20,00	obec, cirkev
Opatrenie 2.5: Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času			
<i>Proj. zámer 2.5.1: Vybudovanie outdoorového parku s lezeckou stenou</i>	2026-2027	60,00	obec
<i>Proj. zámer 2.5.2: Budovanie trás na bežecké lyžovanie</i>	2024-2030	20,00	obec, podnikatelia v CR
Opatrenie 2.6: Podpora spoločenského a kultúrneho života			
<i>Proj. zámer 2.6.1: Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies</i>	od 2024 priebežne	20,00	obec
ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ			
PRIORITA: ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO			
Opatrenie 3.1: Skvalitnenie nakladania s odpadmi a podpora zhodnocovania odpadov			
<i>Proj. zámer 3.1.1: Skvalitnenie systému zberu odpadov, zavádzanie SMART prvkov v odpadovom hospodárstve</i>	2024-2025	5,00	obec
PRIORITA: ADAPTÁCIA NA ZMENU KLÍMY, ZNIŽOVANIE PRODUKCIE CO₂			
Opatrenie 3.2: Realizácia adaptačných a mitigačných opatrení na zmenu klímy, zelené a modré investície, zvyšovanie biodiverzity			
<i>Proj. zámer 3.2.1: Údržba a revitalizácia zelene na verejných priestranstvách, výsadba stromov a krov</i>	2024-2030	100,00	obec
<i>Proj. zámer 3.2.2: Realizácia ďalších adaptačných opatrení a opatrení na zvyšovanie biodiverzity v sídelnom prostredí</i>	2025-2028	50,00	obec
Opatrenie 3.3: Zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, prechod na OZE			
<i>Proj. zámer 3.3.1: Výstavba fotovoltaických elektrární na strechách obecných budov</i>	2024-2027	100,00	obec

Proj. zámer 3.3.2: Podpora využívania obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie vo verejných budovách a na verejných plochách	2024-2030	80,00	obec
Opatrenie 3.4: Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry			
Proj. zámer 3.4.1: Realizácia protipovodňových a vodozádržných opatrení	2024-2030	100,00	obec

Zdroj: vlastné spracovanie

Administratívne, organizačné a inštitucionálne zabezpečenie PHSR

Vypracovaním a schválením tohto programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja plní obec jeden zo základných princípov regionálnej politiky, ktorým je princíp programovania. Implementácia navrhovaných projektových zámerov si bude vyžadovať konkrétnych ľudí, ktorí budú tieto zábery uskutočňovať od začiatku do konca a ktorí za nich budú aj zodpovední. Vzhľadom na poddimenzovanosť samosprávy z aspektu ľudských zdrojov sa predpokladá, že niektoré projektové zábery bude potrebné realizovať v spolupráci s externými poradcami, odborníkmi, príp. špecializovanými firmami.

V systéme riadenia a implementácie PHSR je **Riadiacim orgánom** na úrovni obce obecný úrad prostredníctvom starostu obce. Ten zodpovedá za systém riadenia PHSR, ako aj za systém čerpania získaných dotácií, použitia úverových zdrojov a v prípade získania pomoci zo štrukturálnych fondov aj za čerpanie tejto pomoci. Obecné zastupiteľstvo plní úlohu **Monitorovacieho výboru**. **Orgánom auditu** je hlavný kontrolór a príslušná komisia OcZ, ak je zriadená. Funkciu **Platobného orgánu** vykonáva ekonomické oddelenie OcÚ a príslušné oddelenia OcÚ plnia funkciu **Sprostredkovateľského orgánu**. PHSR ako aj všetky jeho zmeny a doplnky schvaľuje obecné zastupiteľstvo (Inštitút priestorového plánovania, 2016).

Samospráva bude raz ročne získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu (napr. do septembra príslušného roku), kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia. Obecné zastupiteľstvo vo vzťahu k realizácii PHSR berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument PHSR a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia. Úlohou obecného zastupiteľstva je taktiež schvaľovanie spolufinancovania pripravovaných projektov. Obecné zastupiteľstvo teda každoročne schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o prípadných zmenách a aktualizácii programu.

Stručný popis komunikačnej stratégie

Súčasťou každého z pripravovaných a realizovaných projektov PHSR budú, či už z dôvodu povinného informovania a publicity (najmä pri projektoch financovaných z EŠIF) alebo v rámci komunikácie medzi obcou a cieľovými skupinami pri príprave a realizácii projektov, rôzne formy komunikácie. V prípade realizácie projektov z EŠIF budú v záujme informovania verejnosti osadené informačné tabule, príp. budú organizované úvodné a záverečné konferencie, semináre, workshopy, rôzne informačné stretnutia a pod.

V podmienkach obce prebieha komunikácia predovšetkým osobným stykom verejnosti a záujmových skupín s jej volenými orgánmi a zamestnancami. Významným komunikačným kanálom najmä pre mladšie a stredné vekové kategórie obyvateľstva je webová stránka obce. Staršie vekové kategórie uprednostňujú najmä obecný rozhlas, úradnú tabuľu a osobné podanie. Ďalším nástrojom komunikácie budú pozvánky na priamu účasť verejnosti na zasadnutiach obecného zastupiteľstva. Prostredníctvom uvedených komunikačných kanálov bude až do ukončenia platnosti PHSR prebiehať neustála komunikácia s obyvateľmi týkajúca sa realizácie tohto Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Systém monitorovania a hodnotenia

Cieľom systému monitorovania a hodnotenia je získavanie informácií o reálnom plnení PHSR a o jeho prípadnom negatívnom vývoji. Dôsledkom dobrého nastavenia systému monitorovania a hodnotenia bude prípadná zmena spôsobu realizácie, podľa potreby aj definovanie a prijatie nových opatrení. Ako už bolo spomenuté vyššie, samospráva bude raz ročne (do začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok) získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, zainteresovaných partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu, kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia.

Monitorovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa teda bude vykonávať priebežne počas celého trvania PHSR až do ukončenia jeho platnosti. Tento proces bude vychádzať z údajov uvedených vo Formulári P2 – ukazovatele výstupu, výsledku a dopadu projektu. Výstupom monitorovania PHSR bude monitorovacia správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom, ktorej súčasťou môže byť aj prípadná monitorovacia správa schválená riadiacim orgánom v rámci implementácie projektov z EŠIF. Za prípravu monitorovacej správy konkrétneho projektu bude zodpovedať jeho garant podľa povahy projektu. Za prípravu monitorovacej správy PHSR bude zodpovedať samospráva obce – či už prostredníctvom starostu obce, hlavného kontrolóra, poslancov, zamestnancov obecného úradu, príp. inej poverenej osoby.

Formulár 10 (R5): Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHSR počas jeho platnosti 2024-2030		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania / periodicita
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2025	podľa rozhodnutia obce a vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	v prípade potreby	kontrola súladu programu s reálnou situáciou
Tematické hodnotenie časti PHSR	2026	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	v prípade potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov; pri návrhu na revíziu PHSR
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2024-2030	na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, správy auditu a pod.

Zdroj: vlastné spracovanie

E-Finančná časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce. Táto časť obsahuje:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, projektových zámerov za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektových zámerov.

Indikatívny finančný plán

Výška potrebných finančných prostriedkov je v tomto PHSR uvedená pri jednotlivých projektových zámeroch a opatreniach. Uvedené sumy sú stanovené odhadom, keďže bez spracovania projektovej dokumentácie nie je možné ex-ante určiť predpokladanú sumu, potrebnú na realizáciu projektového zámeru. Navyše, táto suma sa ešte mení po realizácii verejného obstarávania. Pri rozhodovaní o financovaní jednotlivých projektových zámerov sa bude prihliadať na ich dôležitosť a na ich prínos pre rozvoj obce. Niektoré projektové zábery sa budú môcť realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, iné si však budú vyžadovať náročnejšie zdroje z hľadiska finančného aj personálneho zabezpečenia.

Potenciálne zdroje, ktoré sa samospráva môže snažiť získať na realizáciu opatrení a projektových zámerov, uvedených v tomto PHSR, sú najmä:

- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov (napr. Environmentálny fond, ŠFRB, ...),
- financovanie z národných projektov (napr. úrady práce, soc. vecí a rodiny – AOTP...),
- rozpočet samosprávneho kraja,
- európske štrukturálne a investičné fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- Svetová banka,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR,
- sponzorské dary podnikateľov, súkromných osôb, neziskového sektora a pod.,
- vlastné zdroje (rozpočet obce).

Celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej doby platnosti schváleného PHSR je Indikatívny rozpočet – sumarizácia.

Formulár 11 (F1): Indikatívny rozpočet - sumarizácia

Oblasť	rok							Spolu (tis. €)
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Hospodárska	206,30	886,30	976,20	764,30	509,50	49,60	21,80	3 414,00
Sociálna	38,00	346,00	445,00	405,00	29,00	69,00	43,00	1 375,00
Environmentálna	36,00	57,00	75,00	85,00	50,00	79,00	53,00	435,00
SPOLU (tis. €)	280,30	1 289,30	1 496,20	1 254,30	588,50	197,60	117,80	5 224,00

Zdroj: vlastné spracovanie

Model viaczdrojového financovania a finančný rámec

Financovanie jednotlivých projektových zámerov sa bude realizovať z viacerých zdrojov, pričom závisieť bude od aktuálnej finančnej situácie obce a aktuálnych potrieb. Financovanie sa tak bude opierať o zdroje obce, o národné zdroje, o zdroje z EŠIF, VÚC, o súkromné a ďalšie zdroje.

Intervenčná matica predstavuje odhad objemu potrebných zdrojov na realizáciu jednotlivých projektových zámerov. Finálna podoba a konkrétna výška investícií bude známa až po vypracovaní projektovej dokumentácie k tomu-ktorému projektovému zámeru (ak relevantné) a vychádzať bude najmä z procesu verejného obstarávania.

Formulár 12 (F5): Model viaczdrojového financovania – intervenčná matica

Viaczdrojové financovanie (tis. eur)								
Opatrenie	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje	Iné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu		
Opatrenie 1.1	51,50	42,50	6,00		3,00	51,50		
Opatrenie 1.2	37,50		16,00		21,50	37,50		
Opatrenie 1.3	2 365,00	1 882,75	321,50		160,75	2 365,00		
Opatrenie 1.4	210,00	102,00	52,00	10,00	46,00	210,00		
Opatrenie 1.5	740,00	629,00	74,00		37,00	740,00		
Opatrenie 1.6	10,00			4,00	6,00	10,00		
Opatrenie 2.1	250,00	170,00	20,00		10,00	200,00	50,00	
Opatrenie 2.2	900,00	25,50	829,50		45,00	900,00		
Opatrenie 2.3	35,00		29,00		6,00	35,00		
Opatrenie 2.4	90,00	59,50	7,00		23,50	90,00		
Opatrenie 2.5	80,00	51,00	6,00		23,00	80,00		
Opatrenie 2.6	20,00			5,00	15,00	20,00		
Opatrenie 3.1	5,00				5,00	5,00		
Opatrenie 3.2	150,00	127,50	15,00		7,50	150,00		
Opatrenie 3.3	180,00	153,00	18,00		9,00	180,00		
Opatrenie 3.4	100,00	85,00	10,00		5,00	100,00		
SPOLU	5 224,00	3 327,75	1 404,00	19,00	423,25	5 174,00	50,00	0,00

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Finančný rámec na realizáciu PHSR pre potreby súhrnného prehľadu plánovaných projektových zámerov je formulárom s podrobnou štruktúrou plánovaných finančných prostriedkov na opatrenia a projektové zámery PHSR na celé jeho obdobie. Obsahuje podrobné členenie predpokladaných finančných zdrojov, potrebných na realizáciu jednotlivých projektových zámerov.

Formulár 13 (F2): Finančný rámec pre realizáciu PHSR

Číslo opatrenia	Kód a názov projektového zámeru	Klasifikácia stavieb - trieda	Hlavný ukazovateľ-výsledku, dopadu	Termín začatia a ukončenia realizácie projekt. zámeru	RN Spolu (tis. eur)	Verejné zdroje celkom	Verejné zdroje		Súkromné zdroje	Úverové zdroje	EIB príspevok (informatívne)	Iné zdroje
				rok			a=b+e+f+g+h	b=c+d				
I. Hospodárska oblasť					3 414,00 €	3 404,00 €	1 402,25 €	2 001,75 €	10,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Opat. 1.1	1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci		rozvinutie lokálnej ekonomiky	2024-2030	1,00 €	1,00 €	1,00 €					
	1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov		rozvinutie lokálnej ekonomiky	2024-2030	0,50 €	0,50 €	0,50 €					
	1.1.3 Príprava územia pre podnikanie a služby v časti Smerdžonka (pozemky, parcely, infraštruktúra...)		rozvinutie lokálnej ekonomiky	2024-2030	50,00 €	50,00 €	7,50 €	42,50 €				
Opat. 1.2	1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby		rozvinutie lokálnej ekonomiky	2024-2030	2,00 €	2,00 €	2,00 €					
	1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce		zvýšená zamestnanosť obyvateľstva	2024-2030	0,50 €	0,50 €	0,50 €					

	1.2.3 Spracovanie nového územného plánu v digitálnej podobe		kvalitnejšie verejné služby; lepšie podmienky pre rozvoj obce	2026-2028	35,00 €	35,00 €	35,00 €					
Opat. 1.3	1.3.1 Výstavba cyklistického chodníka Červený Kláštor - Majere - Spišská Stará Ves, vrátane doplnkovej infraštruktúry	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	vyšší počet turistov v obci; lepšie zdravie obyvateľov	2024-2028	1 000,00 €	1 000,00 €	150,00 €	850,00 €				
	1.3.2 Výstavba cyklistického chodníka Červený Kláštor - Haligovce - V. Lipník - Lesnica, vrátane doplnkovej infraštruktúry	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	vyšší počet turistov v obci; lepšie zdravie obyvateľov	2024-2028	900,00 €	900,00 €	135,00 €	765,00 €				
	1.3.3 Osvetlenie cyklistického chodníka od cintorína po areál Rezortu Plitník	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	vyššia kvalita verejnej infraštruktúry	2024-2025	55,00 €	55,00 €	8,25 €	46,75 €				
	1.3.4 Výstavba promenádneho chodníka Kúpele Smerdžonka - NKP Kláštor kartuziánov	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	vyšší počet turistov v obci; lepšie zdravie obyvateľov	2025-2028	200,00 €	200,00 €	30,00 €	170,00 €				
	1.3.5 Sanácia starého amfiteátra pod Troma Korunami, zriadenie oddychovej zóny	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	vyšší počet turistov v obci	2025-2027	150,00 €	150,00 €	150,00 €					
	1.3.6 Vybudovanie vyhliadkového miesta na obec a okolie	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	vyšší počet turistov v obci	2027	60,00 €	60,00 €	9,00 €	51,00 €				
Opat. 1.4	1.4.1 Modernizácia miestnych komunikácií a chodníkov	2112 - Miestne komunikácie	zabezpečený kvalitný prístup k domom a bytom; zvýšená bezpečnosť chodcov	2025-2030	50,00 €	50,00 €	7,50 €	42,50 €				

	1.4.2 Vybudovanie novej komunikácie, chodníka a infraštruktúry pre IBV Pod Pastrníkom	2112 - Miestne komunikácie	zabezpečený kvalitný prístup k domom a bytom; zvýšená bezpečnosť chodcov	2027-2029	50,00 €	40,00 €	40,00 €		10,00 €			
	1.4.3 Vybudovanie novej komunikácie, chodníka a infraštruktúry v lokalite Pri Rybníku	2112 - Miestne komunikácie	zabezpečený kvalitný prístup k rybníku	2025-2027	40,00 €	40,00 €	6,00 €	34,00 €				
	1.4.4 Realizácia bezpečnostných prvkov v doprave (prechody, osvetlenia, informačný systém parkovísk, analýza dopr. pruhov a pod.)	2112 - Miestne komunikácie	vyššia bezpečnosť cestnej premávky a chodcov	2024-2030	40,00 €	40,00 €	40,00 €					
	1.4.5 Riešenie statickej dopravy v obci - rozšírenie parkovacích kapacít pre motorové vozidlá v časti Kvašné lúky	2112 - Miestne komunikácie	vyšší počet parkovacích miest	2025-2026	30,00 €	30,00 €	30,00 €					
Opat. 1.5	1.5.1 Dobudovanie ČOV 2 pre časť Smerdžonka (výstavba budovy, potrubné prepojenia, kanalizačné zberače...)	2223 - Miestne kanalizácie	novovo vybudovaná kanalizačná sieť v Smerdžonke, vrátane ČOV; čistejšie životné prostredie; lepšie zdravie obyvateľov	2024-2026	690,00 €	690,00 €	690,00 €					
	1.5.2 Optimalizácia a modernizácia ČOV 1 (fotovoltaika, dodávka tlak. vzduchu a jeho regulácia)	2223 - Miestne kanalizácie	nižšia energetická náročnosť prevádzky ČOV	2024-2025	50,00 €	50,00 €	50,00 €					
Opat. 1.6	1.6.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce		3 podporené partnerské projekty	2024-2030	10,00 €	10,00 €	10,00 €					
II. Sociálna oblasť					1 375,00 €	1 325,00 €	1 189,00 €	136,00 €	50,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

Opat. 2.1	2.1.1 Komplexná príprava lokality Pod Pastrníkom (JPÚ, pozemky, parcely, infraštruktúra...)		lokality kompletne pripravená na výstavbu RD	2024-2030	250,00 €	200,00 €	200,00 €	50,00 €				
Opat. 2.2	2.2.1 Obnova verejného parku (osvetlenie, nový chodník, doplnenie mobiliáru, detských atrakcií...)		vyššia kvalita verejných priestorov	2025-2026	30,00 €	30,00 €	4,50 €	25,50 €				
	2.2.2 Komplexná úprava odtokových pomerov v obci Červený Kláštor		vyššia kvalita verejných priestorov; žiadne škody na majetku a životoch	2025-2027	850,00 €	850,00 €	850,00 €					
	2.2.3 Rozšírenie kamerového systému	2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	vyššia bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov	2025-2026	20,00 €	20,00 €	20,00 €					
Opat. 2.3	2.3.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP		2 zamestnané osoby	2024-2030	15,00 €	15,00 €	15,00 €					
	2.3.2 Zriadenie denného stacionára	1264 - Nemocničné budovy a zdravotnícke zariadenia	poskytovaná sociálna služba priamo v obci	2025-2026	20,00 €	20,00 €	20,00 €					
Opat. 2.4	2.4.1 Rekonštrukcia interiéru kultúrneho domu	1261 - Budovy na kultúrnu a verejnú zábavu	kvalitné priestory na organizáciu podujatí	2025-2026	70,00 €	70,00 €	10,50 €	59,50 €				
	2.4.2 Prestrešenie vstupu kostola Najsv. Trojice v Červenom Kláštore	1272 - Budovy a miesta na vykonávanie náboženských aktivít	vyšší komfort pri návšteve kostola	2024	20,00 €	20,00 €	20,00 €					
Opat. 2.5	2.5.1 Vybudovanie outdoorového parku s lezeckou stenou	2411 - športové ihriská	verejnosť realizujúca športové aktivity	2026-2027	60,00 €	60,00 €	9,00 €	51,00 €				

	2.5.2 Budovanie trás na bežecké lyžovanie	2411 - Športové ihriská	verejná realizujúca športové aktivity	2024-2030	20,00 €	20,00 €	20,00 €						
Opat. 2.6	2.6.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies		kultúrne a športové podujatia konané na území obce	2024-2030	20,00 €	20,00 €	20,00 €						
III. Environmentálna oblasť					435,00 €	435,00 €	69,50 €	365,50 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	
Opat. 3.1	3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov, zavádzanie SMART prvkov v odpadovom hospodárstve		skvalitnený systém triedeného zberu, vyššia úroveň vytriedenia odpadov	2024-2025	5,00 €	5,00 €	5,00 €						
Opat. 3.2	3.2.1 Údržba a revitalizácia zelene na verejných priestranstvách, výsadba stromov a krov		kvalitnejšia zeleň	2024-2030	100,00 €	100,00 €	15,00 €	85,00 €					
	3.2.2 Realizácia ďalších adaptačných opatrení a opatrení na zvyšovanie biodiverzity v sídelnom prostredí		realizované dodatočné adaptačné opatrenia	2025-2028	50,00 €	50,00 €	7,50 €	42,50 €					
Opat. 3.3	3.3.1 Výstavba fotovoltických elektrární na strechách obecných budov		vyšší podiel elektrickej energie získanej z OZE	2024-2027	100,00 €	100,00 €	15,00 €	85,00 €					
	3.3.2 Podpora využívania obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie vo verejných budovách a na verejných plochách		vyšší podiel elektrickej energie získanej z OZE	2024-2030	80,00 €	80,00 €	12,00 €	68,00 €					

Opat. 3.4	3.4.1 Realizácia protipovodňových a vodozadržných opatrení	2152 - Priehrady	žiadne škody na životoch a majetku v dôsledku povodní	2024-2030	100,00 €	100,00 €	15,00 €	85,00 €				
Celkom					5 224,00 €	5 164,00 €	2 660,75 €	2 503,25 €	60,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

Zdroj: Obecný úrad Červený Kláštor, vlastné spracovanie

System hodnotenia a zaradovania projektových zámerov do financovania

Dôležitým momentom v procese realizácie PHSR bude schvaľovanie financovania jednotlivých projektových zámerov obecným zastupiteľstvom. Pri ich výbere bude preto nutné prihliadať na ich dôležitosť a význam či už z legislatívneho hľadiska alebo vo vzťahu k rozvoju obce.

Nasledujúca hodnotiacia tabuľka pre výber projektových zámerov je upravená pre potreby obce. Najvyššiu prioritu (úroveň dôležitosti) majú projektové zábery, ktorých realizácia vyplýva priamo z legislatívy a projektové zábery, ktoré budú riešiť výrazne naliehavú havarijnú alebo mimoriadnu situáciu. Kategória s vysokou prioritou zahŕňa projektové zábery s oporou vo VZN obce, projektové zábery Miestnej akčnej skupiny, oblastnej organizácie cestovného ruchu, projektové zábery s vydaným právoplatným stavebným povolením (príp. aj projektové zábery s ukončeným procesom verejného obstarávania), projektové zábery, na ktoré sa dajú získať zdroje z EŠIF a/alebo ich realizácia je zároveň nutná pre rozvoj obce a projektové zábery, ktoré majú vysokú podporu u obyvateľstva. Kategória so strednou úrovňou dôležitosti obsahuje tie projektové zábery, ktoré majú možnosť byť spolufinancované z európskych štrukturálnych a investičných fondov a/alebo ich realizácia je zároveň vhodná pre rozvoj obce. Kategóriu 4 a 5 predstavujú projektové zábery nachádzajúce sa vo fáze úvah (bez spracovania prvotných analýz, projektovej dokumentácie, stavebného povolenia a pod.).

Formulár 14 (F3): Hodnotiacia tabuľka pre výber projektových zámerov

Kategória	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium (podmienky pre zaradenie do úrovne dôležitosti)	Projektové zábery
1	Najvyššia	a) projektové zábery vyplývajúce zo zákona alebo legislatívy EÚ b) projektové zábery riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu	1.5.1; 1.5.2;
2	Vysoká	a) projektové zábery s oporou vo VZN obce b) projektové zábery s právoplatným stavebným povolením c) projektové zábery MAS d) projektové zábery OOCR e) projektové zábery miestnych rozvojových organizácií f) projektové zábery s vysokou podporou obyvateľov g) projektové zábery s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projektové zábery, ktorých realizácia je pre rozvoj obce nutná	1.3.1; 1.3.2; 1.3.3; 1.3.4; 1.3.5; 1.4.2; 1.4.3; 1.4.4; 1.4.5; 2.2.1; 2.2.2; 2.2.3; 2.3.1; 2.3.2; 2.4.1; 2.4.2; 2.5.2; 2.6.1; 3.1.1; 3.2.1; 3.2.2; 3.3.1; 3.3.2; 3.4.1;
3	Stredná	projektové zábery s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projektové zábery, ktorých realizácia je pre rozvoj obce vhodná	1.1.2; 1.1.3; 1.2.1; 1.2.2; 1.2.3; 1.3.6; 1.4.1; 1.6.1; 2.1.1; 2.5.1;
4	Nízka	projektové zábery v štádiu zámerov / úvah	1.1.1;
5	Najnižšia	ostatné	

Zdroj: vlastné spracovanie

Záver

Formulár 15 (Z1): Schválenie PHSR

Schválenie PHSR	
Dokument	<p><u>Názov dokumentu:</u> Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Červený Kláštor na roky 2024-2030</p> <p><u>Štruktúra dokumentu:</u> dokument je štruktúrovaný podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, podľa Metodiky tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja, vydanéj Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, január 2020, Metodiky na spracovanie Programu rozvoja obce, vydanéj Inštitútom priestorového plánovania, september 2016 a podľa Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, vydanéj Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015.</p>
Spracovanie	<p><u>Forma a obdobie spracovania:</u> spracovanie PHSR vykonala obec v partnerstve s externým odborníkom, ktorý koordinoval proces tvorby dokumentu a zabezpečoval dodržiavanie metodických postupov. Dokument bol spracovaný na jeseň 2023.</p> <p><u>Riadiaci tím:</u> riadiaci tím pozostával z 2 členov a v procese spracovania mal 2 pracovné zasadania.</p> <p><u>Účasť verejnosti a komunikácia s ňou:</u> verejnosť participovala na procese spracovania PHSR prostredníctvom prieskumu názorov.</p> <p><u>Autor dokumentu:</u> RNDr. Radomír Babiak, PhD.; www.dokumentypreobce.sk</p> <p><u>Náklady na spracovanie:</u> z rozpočtu obce.</p>
Prerokovanie	<p><u>Prerokovanie v orgánoch samosprávy dňa:</u> 14.12.2023.</p>
Schválenie	<p><u>Návrh na uznesenie zastupiteľstva:</u> „Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Červený Kláštor na roky 2024-2030“.</p>

Zdroj: vlastné spracovanie

Prílohy

Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR

Bazálne environmentálne informácie o sídlach Slovenska (www.beiss.sk)

Inštitút priestorového plánovania (2016): *Stručná metodika spracovania Programu rozvoja obce a Spoločného programu rozvoja obcí*. Bratislava: september 2016.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001

MDVRR (2015): *Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC*. Bratislava: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015, 62 s.

MŽP (2018): *Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy*. Bratislava: Ministerstvo životného prostredia, aktualizácia 2018.

PHSR Prešovského samosprávneho kraja 2021-2030

Štatistický úrad Slovenskej republiky

Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu (2020): *Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja*. Bratislava: január 2020.

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Územný plán obce Červený Kláštor

Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030

Weisová, D., Bernátová, M. (2012): *Strategické plánovanie samosprávy*. Žilina: Municipalia, 2012.

Zákon č. 389/1990 Zb. o obecnom zriadení

Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti

Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy

Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

Internetové zdroje:

census2011.statistics.sk

datacube.statistics.sk

datacube.statistics.sk/SODB/

<http://cp.atlas.sk>

<http://envirozataze.enviroportal.sk>

<http://uzemia.enviroportal.sk>

<https://gis.nlcsk.org/islhp/#lesnictvo>

statdat.statistics.sk

www.beiss.sk

www.cdb.sk

www.ives.minv.sk/heraldreg

www.maps.google.com

www.minv.sk

www.orsr.sk

www.pamiatky.sk

www.registeruz.sk

www.scitanie.sk

www.statistics.sk

www.zrsr.sk

Zoznam skratiek použitých v PHSR

AOTP	Aktívne opatrenia trhu práce	NFP	Nenávratný finančný príspevok
AZE	Alternatívne zdroje energie	NN	Nízke napätie
b.j.	Bytové jednotky	NPR	Národná prírodná rezervácia
BRKO	Biologicky rozložiteľný komunálny odpad	OcÚ	Obecný úrad
CDB	Cestná databanka	o. i.	Okrem iného
CLLD	Community-led Local Development (Miestny rozvoj vedený komunitou)	OOCR	Oblasťná organizácia cestovného ruchu
CR	Cestovný ruch	OZE	Obnoviteľné zdroje energie
ČOV	Čistička odpadových vôd	PA	Povodňová aktivita
DHZ	Dobrovoľný hasičský zbor	PP	Prírodná pamiatka
EAO	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	PR	Prírodná rezervácia
EIB	Európska investičná banka	PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy	PPF	Poľnohospodársky pôdny fond
EZÚS	Európske zoskupenie územnej spolupráce	PSK	Prešovský samosprávny kraj
ha	Hektár	SHR	Samostatne hospodáriaci roľníci
IBV	Individuálna bytová výstavba	SPR	Strategicko-plánovací región
IUI	Integrovaná územná investícia	ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
KURS	Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001	ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
KZAM	Klasifikácia zamestnaní	ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
MAS	Miestna akčná skupina	ÚSES	Územný systém ekologickej stability
MOK	Maloobjemový kontajner	TTP	Trvalé trávne porasty
MRK	Marginalizované rómske komunity	UoZ	Uchádzač o zamestnanie
MSP	Malí a strední podnikatelia	VÚC	Vyšší územný celok
MŽP	Ministerstvo životného prostredia	VZN	Všeobecne záväzné nariadenie

Zoznam máp, tabuliek, grafov, obrázkov a formulárov

Mapy

Mapa 1: Poloha obce Červený Kláštor - širšie vzťahy.....	3
Mapa 2: Poloha obce Červený Kláštor voči susediacim obciam	4

Tabuľky

Tabuľka 1: Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov	13
Tabuľka 2: Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát.....	14
Tabuľka 3: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva.....	16
Tabuľka 4: Vývoj priemerného veku obyvateľstva	20
Tabuľka 5: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín.....	20
Tabuľka 6: Štruktúra obyvateľov podľa národnosti	21
Tabuľka 7: Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania.....	21
Tabuľka 8: Vývoj nezamestnanosti v obci	23
Tabuľka 9: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2022	23
Tabuľka 10: Štruktúra UoZ podľa KZAM k 31.12.2022	25
Tabuľka 11: Počet domov podľa typu domu	25
Tabuľka 12: Štruktúra domov podľa typu vodovodnej prípojky	26
Tabuľka 13: Štruktúra domov podľa typu kanalizačného systému	26
Tabuľka 14: Byty podľa obytných miestností	26
Tabuľka 15: Domy podľa obdobia výstavby	26
Tabuľka 16: Vybavenie technickou infraštruktúrou.....	28
Tabuľka 17: Základné parametre zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry (2023)	28
Tabuľka 18: Infraštruktúra kultúry a športu.....	29
Tabuľka 19: Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správnych služieb.....	30
Tabuľka 20: Štruktúra pôdneho fondu (k 31.12.2022; v ha)	31

Grafy

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Červený Kláštor	17
Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2013-2022.....	18
Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2013-2022	18
Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2013-2022.....	19
Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2022	20
Graf 6: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania	22
Graf 7: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2022	23
Graf 8: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2022	24

Obrázky

Obrázok 1: Pohľad na obec Červený Kláštor	5
Obrázok 2: Finančné zdravie obce Červený Kláštor	33
Obrázok 3: Programy politiky súdržnosti v programovom období 2021 - 2027	36
Obrázok 4: Prehľad finančných zdrojov Programu Slovensko na obdobie 2021 - 2027	36
Obrázok 5: Strategicko-plánovacie regióny (SPR) a územia udržateľného mestského rozvoja (UMR) na území Prešovského kraja, ustanovené v programovom období 2021-2027.....	44

Formuláre

Formulár 1 (Ú1): Zámer spracovania PHSR	9
Formulár 2 (Ú2): Harmonogram spracovania PHSR	10
Formulár 3 (Ú8): Štruktúra dokumentu	10
Formulár 4 (A8): STEEP analýza	38
Formulár 5 (A10): SWOT analýza	39
Formulár 6 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov	47
Formulár 7 (P1): Prehľad opatrení a projektových zámerov podľa oblastí	49
Formulár 8 (P2): Zoznam merateľných ukazovateľov v rámci jednotlivých opatrení PHSR	56
Formulár 9 (R1): Akčný plán	61
Formulár 10 (R5): Plán hodnotenia a monitorovania	66
Formulár 11 (F1): Indikatívny rozpočet - sumarizácia	68
Formulár 12 (F5): Model viaczdrojového financovania – intervenčná matica	69
Formulár 13 (F2): Finančný rámec pre realizáciu PHSR	70
Formulár 14 (F3): Hodnotiacia tabuľka pre výber projektových zámerov	76
Formulár 15 (Z1): Schválenie PHSR	77